

עוקצים זיתים פרק ב

קעה

משנה אחרונה

השקפה אלה בעפר :
במבטא שאין לה
לזכור. ולא חנין תנא
הך דינא בשום דוכתא
לענין תרומות ומעשרות
וזן דין כלי נללים
וכלי אדמה שהעשרים
כדליתא

יכין תפארת ישראל
שירדו עליו. מדלון על נבי העלון בית קיבול. עדיין המו
גשמים כמחוצרין דמי ואינן מכשירין :

ולפיכך גם הכא לענין הכשר. אף שהגידולין שבתוך העלון.
סוף כגידולין בכלי תלוש. היינו רק משום שהגידולין מושרשים
תוך הבית קיבול של העלון. אבל המים ש"ג העלון. מהגשמים

יכולין לנחם בהן דחשיבו כנקובים. ולא אשכחן לה בשום דוכתא כשאר דינים. ויש מקום לומר דדוקא לענין הכשר זרעים שהתורה ריבתה עברה בזרעים כדליתא
בפ' המניע והכינו תו"ט וגם הרב ס"ה למעשרות. וגם במשנה למך סס עמד בזה :

הלכתא נבירתא והוא כללא דפרק ב

כשאוהו בשמא ומהור עולה עמו. אגוזין שמתחן על החוט כמין שורה. או בעלים
שקשרו יחד כמין אגודה הן כולן חיבור. דכל אחת נחשבת כיד להכריחה. ורק
כשהתחיל לפרק קצת מאחת מהן. גם חלק הנשאר ממנה בהקשר אינו חיבור.
והנשארין כולן מחובר. אגוזים ושקרים אף שנשבר קצת מקליפתו דקליפה חיבור להפרי
עד שירסם כל הקליפה או אף שמחוברת עדיין להפרי אינו חיבור :

משנה ו בביצה יש חילוק דאם צלחה רק קצת באופן שיכול לגמלא דרך הנקב
שיעשה בהקליפה. או מיד כשיעשה בה נקב שראוי לגמלא דרך שם. שוב
אין הקליפה מצטרפת לה. אבל כששלקה ביטול מרובה. הקליפה לה שומר עד שירסם
ובקליפת אגוזים לעיל. וכ"כ ע"כ שיש בו מוח. אע"ג שבענין איפכא. דקודם שיכשלו
המוח שבתוכו גוש. וכשיכשלו מתמעך. אפ"ה תמיד מחשב כשומר עד שירסם כולו.
הרימונו שיש לו כן קליפה קשה. אף שפרדו ובקעו אפ"ה הקליפה שומר להגריעין
שהן המאכל עד שיקיים על הקליפה בקבת בני שיתפרו הגריעין מהקליפה שדבוקין בה
ואז אע"ג שהגריעין עדיין בתוך הקליפה לא מחשב הקליפה להן שומר. שלל הדבוקין בה
ובגר שחפרו בכלאים. אף דשניהן דעתו להפרידן מהדרי בסוף. עכ"ל מדניתא ליה
בחיבורן לשעה. מחשבו חיבור כיד עד שיתחיל להתרוץ זה מזה אף שמחוברין עדיין
לא מהשבו כיד :

משנה ז עליו הגדליו כמאכל שגם העלון נאכלין כל זמן שהן ירוקין הן כי כמאכל
ומצטרפין אבל כשהתחילו להתלבן כבר כמושין הן ואינן מאכל להצטרף.
ואפילו ככרוב וחזרת אבל ע"כ נחשבו כיד :

משנה ח קנים הגדליו כבעלים בין שגדלו מחובר או בתלוש. אם מלאים ליתח.
משתערין לשיעור כביצה עם הליתח שבתוכה. ובמלאין רוח ומענין יחד
וישער. פת ספוגי משערו כמות שהוא וביש בו חלול נראה מועט ומשער. בשר
עגל שנתפה בביטול או בשר בהמה זקניה שנצטמק בביטול משתער כמות שהוא

משנה ט קישות טמאה שנטעה בעצין שאינו נקוב. אע"ג שהשריש בתוכו עדיין.
הוא בטומאתו עד שיגדל היו לעצין או נטרה כולו :

משנה י כלי נללים ואדמה. שהשרשים בוקעין דופן ויוציאו. לפיכך אפילו אינו
נקוב נקוב דמי. והזרעים שהשרישו בתוכו. כמחוברין בקרקע עולם דמי
ואם נפלו עליהן שם מים תלושין אפילו ברצון לא הוכשרו וירדו וכן אפילו אם
הניח כלים הללו בכונה כדו שירדו לתוכן גשמים וירדו. הרי המים שבתוכן
כמחוברין ובהניח לתוכן פירות בכונה לא הוכשרו. עד שיוציאו מהמים. אבל שאר
כלים דוקא כנקובין כדו שיצא מהנקב שורש דק. מחשבו המים שבתוכו כמחוברין ואינו
מכשיר. אע"ג דכל הגדליו בעצין שאינו נקוב אף שמומלא עפר. אפ"ה כמותן
בתלוש בכלי דמי. אפ"ה במלאהו להעצין שהעצין נקוב בעפר עד שלא נשאר בו חלול
מדבטולא בשלה להעפר שם. לפיכך הו"ל כשכלא חלקה של חרס שאינו מקבל שום
טומאה ולפיכך מי גשמים שירדו עליו עדיין כמחוברין חשיבו ואינו מכשירין :

משנה א זיתים שכבשו עם העלון המחוברין בהן בחומין. או ביין וכדומה. אין על
העלון דין יד או שומר ולא כבשו יחד כדי לאהון בהעלון. רק כדי שיהיו
נראין ע"ז כרסובין ואין זה צריכים כל כך :

משנה ב גרעין שבתוך הפרי. אע"ג שאין הגרעין רבוק בהפרי. אפ"ה מחשב
הגרעין יד להפרי. משום שכשהגרעין תוך הפרי. יכול לאהון את הפרי
יפה ולא תתמעך תוך אצבעותיו. גרעין של חמרה להח דהיינו כל שיכול למוץ השרף
מהגרעין. אע"ג דאחר שמעין הגרעין וזרקו. אפ"ה כולה נחשבת כמאכל. ומצטרפת
לגוף הפרי. ואע"ג שהגרעין מונח רפוי בתוכה אפ"ה מצטרפת משום שהתמרה מקיפתה
מפני אבל יבישה שאין שרף בגרעין שלה אינה מצטרפת מדאינה מאכל. ואף שמוקפת
מהמאכל. מדהיא יבישה אינה מהמעכת ביד האוחזת. ואם מתמעכת. ודאי מחשבה
יד ובלעיל. ובקרום דק שמסבב הגרעין הדין הוא להיפך. דכשהתמרה יבישה הקרום
נאכל עמה ומצטרף וכשהתמרה לחה הקרום מר ואינו מאכל. ואינו מצטרף. גרעין
שמקצתו כולל ויוציא מתוך הפרי. או רק מן שעדיין שמון תוך הפרי מצטרף. אבל
מה שישא אינו יד. וכ"כ ע"כ שחתוב בתולדה בבשר. מה שחתוב עדיין בהבשר
מחשב שומר. והיוציא לחוץ אינו רק יד אף דלא דמי לגרעין חמרה. דהכא חלק
היוציא היה מתחלה ע"כ שומר לבשר אחר. אפ"ה השתא שנקלף אותו כשר ממנו.
נחשב יד לבשר אחר שבראש השני. ואם אין הבשר מקוף העצם רק דבוק בו מבחיץ
כעד א'. או אם יש חלול להעצם. לא מחשב שומר רק חלק העצם שחתה הבשר עד
החלול התוא. ובאין חלול בעצם. לא מחשב מהעצם שומר רק בקליפת השום שמהעצם
שתחת הבשר. וכ"כ סו"א או"ב וקרובי. אין משערין כל אורך הקנה שכנגד
הגרעין. רק משוה מהקנה שנוגע בהגרעין מצטרף והשאר מהשב יד :

משנה ג פרי שנימק מקצתו מן העד או אפילו מן האמצע לא לבר שהנימק שאינו
אוכל אינו מצטרף אלא אפילו בו חלקי המאכל שהנימק מוסק ביניהן
אינו מצטרפין. הפשטא שבריומן עירוף מפשטא שבקשוטין לעיל מ"א ומצטרף מהו"ל
שומר וה"ה המסרק שבראש הרימון אבל השערות שגדליו בו סביב הפשטא אין
מצטרפין :

משנה ד כל קליפות הפרי כשומר הן ורק בבצל שיש בו ג' קליפות. הפנימי דינה
כמאכל עצמו. ולהכי אף כשנתקבה מצטרפת. והאמצעי דינו כשומר. ורק
בשאינה נקובה מצטרפת. דכשנתקבה חן אינה שומרת להפרי (ולא דמי לקליפת
אגוזים ושקרים דבעינן עד שירסם התם הקליפה שהן) וההיצוגה אפילו שלימה אינה
לא יד ולא שומר. מדנושרת מעצמה :

משנה ה פרי או חתיכת מאכל שהתחיל לכקעו ולא נמר לחלקו לגמרי לב' חלקים
אם התכוון לבשלו כך שאז ע"י הביטול יתמעד מועטו הריבוק שלקום
החלקים או גם השתא שלא ביטול עדיין. והם מחוברין אפ"ה אינו חיבור. אבל אם
התכוון לבשלו ביטול מרובה. או שהתכוון לכבשן בחומין לצותחן. או שהתכוון
להניחן כך לפני המסובין על השלחן. או נחא ליה בשדבוקין כמקצת. והנה חיבור

ר' עובדיה מברטנורה עוקצים יש צריכים פרק ג

פרק ג א יען צריכים הכשר מים. כדכתיב וכי יוקח מים על זרע. ואין לריבין מחשבה לחשב עליהן לאכילה וכלה מתני' מפרש לקמן :
החומץ

פרק ג א יש צריכים הכשר ואינן צריכים מחשבה ב'. מחשבה והכשר. מחשבה ולא הכשר. לא הכשר ולא מחשבה. כל האוכלים ג' המיוחדים לאדם י. צריכים הכשר. ואינן צריכים מחשבה ה' :
ההותך

פ"ג א שחמקמו' עד שיוכשר ב' מ' משקין הנזכרים [בפ"ו דמכשירין מ"ד : ב] שכשהוכשרו מקבלין טומאה . אף שלא חישב עליהן לאוכלים לאדם. ויש לריבין מחשבה וכי' . דכולן יש ויש קמני. והדר מפרש לכולהו : ג' השתא מפרש והכיאה הר"ש פכ"ב דכלים מ"ט חשב עליהן תפ"ו או אדם שאינו שלו עתה ועיין מ"ט בזה זרים מכשירין : המיוחדים לאדם. ומסיים הרמב"ם ככל מקום ע"כ ולאסוף נבלת טוף ככפרים לריבה מחשבה הואיל וחס אינה מיוחדת לאדם אע"פ שבטוקים מיוחדת לאדם כדלקמן. ויש לדקדק אם נאכל לאדם ע"י הדקה אי מיקרי מיוחד לאדם. ומתא דתתן ספ"ק דתלה עיסת הכלבים בין שהזעים אוכלין ממנה ויבין שאין אוכלין טומאה עומאת אוכלין ופי' הרמב"ם שם אע"פ שצריך בה מורסן הריבה ללא חיוא לאדם טמאה עד שתפסל מכלל. התם אפילו ע"י הדקה לא חיוא לאדם. אלא משום שקודם שיעיר בה מורסן היתה מיוחדת לאדם

ב החותך נתינת כל מיני דפ והחלב בכפרים מלין קספ : סס :

תוספות חדשים

ב הור"ב ד"ה החותך כו' שפירש מן החי כו' וכן הוא דעת הרמב"ם. אבל לשון הלכך לא אתי שפיר. דמכאן דקאי דלעיל מיהו דמכאן שאין לעולם טומאה להכי לריבין מהשנה. וי"א דמכאן דאין לכתוב טומאה חמורה לריבין הכשר כדי שיהיה ראוי לקבל טומאה אלא לזהויה נקראת. גם אוכל לריבין מחשבה אלא דהאמת כתבו דהא חף הכשר אינו מויעיל. אלא חשבו לאכילה. וכמ"ס הר"ם והגיה"ט הגוי"ט ד"ס והחלב כו' :

משנה אחרונה

לאדם טמאה עד שתפסל מכלב בדאמרי' פ"ח דטירות מ"ו. והא דתנן התם גזול שפסל גזול וחשב עליו להעלותו לנכרי טמא לכלב טהור וסתם גזול מיוחד לאדם כענין לכלב טהור ולא כענין שתפסל מכלב. התם בגזול שפסל מחיים ואינו מיוחד לאדם כדאמר בפ' בא סימן דף כ' דמחשבת חיים לא שמה מחשבה. ומסתברא דהכלכל ע"י הדחה לא מיקרי מיוחד לאדם דלגבי מעשרות נמי לאו אוכל חשיב ופטור ממעשר כמ"ס הרב ריש מ"ס מעשרות וכן משמע מדאמרי' נבלת עוף טהור לריכה מחשבה בפפרים ומשמע דאפילו נמלאים מהאז בני אדם בכפרים שאוכלין אותו לא אפילו בתרייהו אלא בשר רובא וכן בשווקים ח"י מחשבה אע"ג דאיכא כמה שאין אוכלין אולי. בשר רובא וה"ה מה שנאכל ע"י הדחה שאין נאכל לרובא דאיכאנו הוי אינו מיוחד למאכל אדם ובסוף מתני' דלקמן משמע דפונתא דתנאי הוא :

ב החותך מן האדם כו'. ולא חתכו לאכילה אדם גמרא פ"ה דכריתות דף כ"ח וכתב א"ב כולוהו צמותך ממיום כו' דאין מטמא אלא אבר מן החי וכל המטמא טומאה חמורה ח"י הכשר בלקמן ומ"ש ולא בשר שפירש מן החי כדחנן בספ"י דעדות: **מן האדם כו'.** כי ענין מחשבה הוא שיטכין אל אותו דבר שיהיה מאכל אדם אף אם הוא ראוי לכענעם בלבד. הרי הוא אוכל. הרמב"ם ועי' בפרק העור והרוטב משנה ז': **מנבלת** העוף הטמא.

ב החותך מן האדם. ומן הבהמה. ומן החיה. ומן העופות. מנבלת העוף הטמא. והחלב (ה) בכפרים

לריבין מחשבה שיתבז עליון לאכילה ואם לאו אינו מטמאין: והחלב בכפרים. דאכילת חלב לא אכלי. חלבין הלכך לריבין מחשבה. אבל בשווקים דאיכא רוב עם הבאים לשוק איכא טובא דאכלי

חזון נחום

ב החותך מן האדם. כתב הרמב"ם פ"ג מהפ"א החותך בשר האדם חי לאכילו לכלב אם חשב עליו למאכל אדם הרי זה לריבין מחשבה ואינו לריבין הכשר ע"כ. והסג עליו הראב"ד ז"ל זה שנתן לריבין הכשר. ועיין בעיקרין וחיתוכו לאדם זו היא מחשבתו ע"כ. ואולי הדל לא זכירנו לבנין לא דבני הרמב"ם גם לא דבני הראב"ד שבדני הרמב"ם ז"ל הם דלא כמתני' דידן דתנן לריבין מחשבה והוא ז"ל כתב דלא לריבין הכשר וגם הוא עליו כתב דאין באתו פרק מתני' דידן וחי משום הא דלמריבין בכריתות פירק דם שחיטה ודמיונו לריבין מן האדם הרי לריבין מחשבה ואין לריבין הכשר ודמיון לו מחשבה היא חשיבה חתוכה שלו מחשבה וזכ"ל בחותך לבלבו ומחשבה לבלבו לאו מחשבה היא ומ"ס הכ"מ הדברים תמוהים דהא ודאי לאו כרייתא היא כיון שדין הכ"מ דאיכא אחרי קבע הש"ס קושיא זו למחשבה ליל כו' ענה דהיא כרייתא ולא קבעה אחתי' דידן דתנן לריבין מחשבה והכשר. ועוד הא דכתב הכ"מ דכתבו לריבין הכשר ובסתמך ט"ל ע"י אדם אין לריבין הכשר וכמ"ס הרמב"ם ז"ל לעיל גם זו מילתא דתמיהה היא דתמיהה לבלב מה יתן ומה יזיק לענין הכשר דכלל גזול הוא לכל שסופו לעצא טומאה חמורה אין לריבין הכשר וכל שאין סופו לעצא טומאה חמורה לריבין הכשר וכבר כתבו האגרי"ם דמתני' בשר הפורש מן החי אינו לריבין סוף לעצא טומאה חמורה ומהם בני לריכה הכשר ולא מיירי בלכרי הפורש מן האדם דסופו לעצא טומאה חמורה ופשיטא דריכה דכריתות ע"כ י"ס כה ויהי היה מתני' דידן וז"ל החותך מן האדם לריבין מחשבה והכשר וכ"כ שם רש"י לריבין מחשבה והכשר גרסין בנאסכת עוקין ע"כ. ונאמי דמקום הכ"מ מתני' דידן

יבין תפארת ישראל יבין

מאליהו ממחזור. אם רק הוכשרו מקבלין טומאה: (ו) כולוהו בנחמד מנה מחיים מיירי. שאין צדן טומאת עלמן. דדוקא אבר מן החי מטמא ולא בשר מן החי. ולפיכך מדארינו מטמא טומאה חמורה מש"ס לריבין הכשר וכדמוסיק. ומיירי בניו שחתכו כבעשו או להניחו על הסכה. או אפילו להאכילו לכלב. ולהכי אינו מקבל טומאה עד שיחשוב עליו להאכילו לאדם. דלוי בחדשו לאכילה לאדם ל"ל טו מחשבה. הסתייבה בעלמה מחשבה היא [ע"י] כריתות בא"א ומוספות [סס]: (ז) ח"י"ג שכבר מתה. הרי אין צד טומאה חמורה [בטהרות פ"א מ"ג]. ולפיכך לריכה הכשר וכדמוסיק: (ח) צ"ר"י. והיינו חלב של צמחה טהורה שנתבבלה או אפילו ששפטה. ואפילו הכי לא הוכשרה בשחיטה כשאר בשרה [במילין פ"ט מ"ו]. משום דבכפרים קמיירי. וכדמוסיק. וס"ל לאו אוכל הוא. ומדארינו אוכל לא הוכשר בשחיטה. ולפיכך לריבין מחשבה והכשר ממש. לריבין שוכשר צמים. ואח"כ יגע בו טומאה. ואע"ג דבלא זה ה"לג הוא מנבילה שהיא טמאה.

פ"ה הרב כולוהו צמותך ממיום אריי דלוי לאחר מיתה כולוהו עמאין טומאה חמורה טומאת מת וטומאת נבלה ולמה לי מחשבה לטומאה קלה וחי דאין צדן כזית וזירפה לפחות מכבייה אוכלין בלקמן גבי נבלת צמחה טמאה. מ"מ הא אמרי' התם דלא כשי הכשר והכא דבעי הכשר ע"כ בחותך מחיים. ומיחו בנמרא במ"ס כריתות מסיק דבחותרך מן האדם לאחר מיתה אפילו פחות מכיות וזרפה לפחות מכבייה אינו מטמא טומאת אוכלין אפילו במחשבה דבעל דעתו אכל כל אדם. וז"ל דאפילו חותך מן האדם ויאל דם בחתיכותיו וק"ל דם מגפתו בלדס חשיב ופסקה אפ"ה אמרי' הכא לריבין הכשר דדם היולא בשעת חתיכותו אינו מכשיר דהא בחותך לכלב איירי כדמוקי' בנמ" דלוי חותך לאדם התיכחו וע"כ דלוי קודם מחשבה והכשר קודם מחשבה לא מהני בלקמן. ונאמי חמה על בעל כ"מ ז"ל שכתב בס"ג מהפ"א דין ע' דבחותרך לכלב מוקי לה בחותך לכלב ולריבין מחשבה והכשר ונראה למאי דפי' לעיל דדוקא מחשבה בעלים הוי מחשבה לא הוי לריבין לחוקמי אפילו חתכו בעלים. ואין להקשות דליתא חתכה אחר לריבין אדם לריבין הכשר ובעי מחשבה כבעלים אלא דיתא ליה לחוקמי אפילו חתכו בעלים. ומהכא בעלים לאדם לריבין הכשר וז"ל מהשנה. לאו קושיא היא דלוי חתכה בעלים כיון דחתיכותו היינו מחשבה כבר איתא מחשבה ופשיטא דל"ל יותר וכן חתכה אחר כיון דמחשבה אחר לאו מחשבה היא אע"פ דלריבין: מנבלת עוף טמא והחלב בכפרים. וכתב

ר' עובדיה מברטנורה עוקצים יש צריכים פרק ג תוספות יום טוב קעט

לחבלי חלבים ואינם לריבין מחשבה: ושאר כל ירקי' שדה שאינן נרעים בגנות אינן מיוחדים למאכל אדם ולריבין מחשבה: הוי' משמרקעים. מין בלל חרין: ופטריות. מין למח שאין לו טורס פונגי' בלע"ז: הוי' מברוישי שדה. פורו"ש בלע"ז ובערבי פורח"ה שאלו חע"פ שאין נוטעים אותן בגנות אינן לריבין מחשבה: והרגילה. כך שמה בערבי בלע"ז פורקלה: גין חלב. פרחים לבנים חלב וי"א טעם כשחומכים אותן

דכפרים לאו צר לחילה הוא עד דחשיב עליה. ע"כ. עיי' [מ"ט] במשנה דלקמן [ד"ה ונבלת]. ומשנה ט': והרגילה. כתב הר"ב כך שמה בערבי ובלע"ז פורקלה"ה. וכ"כ הערוך. ואע"פ שברפ"ז דשבוטות לעזו הר"ב ברידולגי"ש. הרי כתב שם שהוא חלגלוגיית. וכן כתבתי עוד בשם הרמב"ם ברפ"ט משנה ה' ותנן ליה ברפ"ט דשביעית. וכזה עלה הר"ב בערבי רגילה. נראה מזה שהכל אחד שהריגס כאן פי' בערבי כך שמה רגילה: עכבות

ציונים
ושאר כל ירקו מיי' טס
חלופי גרסאות
ב חוץ שמרקעים נדי
ושמרקעים
תוספות חרשים
ב
במשנה
המשמרקעים ופטריות.
המ"מ פ"ג מהע"ה
ה"ה ג' כ' דשמרקעים
ופטריות לריבין מחשבה
והכ"ז וי"א דלא גרס
במתניתין הוי' מין חלב
בגון שמרקעים וכו' וכן
דעת הכ"מ ע"פ:

משנה אהרונה
לח"כ בתמני' דלעיל
דחיי כל האוכלין
המיוחדים לקדם לריבין
הכשר ואי"ל מחשבה
ולחשוב נמי נבלת עוף
שמה בשוקים כדתי
לקמן נבלת עוף טהור
והכ"ז בשוקים ח"ל
מחשבה ולא הכשר.
וה"ל למיתני נבלת
עוף טהור בשוקים כדרי
דתי דח"ל מחשבה חלה
ודחי נבלת עוף טהור
בכ"מ לריבין מחשבה.
וכן משמע במס' בכורו'
דף יו"ד מהא דפירש"י

חזון נהום

דין כפרים וחתך שלא ע"י אדם אף על גב דחיי החותך קשה מאי פריך הכס העשה חתיכה שלו מחשבה עמא דמיירי כותף שלא על ידי אדם דומיא דמתני' דין. דא"כ דכ"מ חו"ל וישערו דחתך נבלת לא בני הכשר ובהתך שלא ע"י אדם בני הכשר ובהיה ברייתא לפי שיעורו חיי אין לריבין הכשר אבל בני כדתי בלע"ז אין טעם בדבר והיה נראה לומר על דל דחוקה דהרמב"ם גרים כגורסא דין וכו"מ ה"מ ומיירי כותף אבר מן האדם דכופו למח עומאם מותרים ולהכי הוי' לריבין הכשר. אבל קשה מה שפסקיט לעיל אמאי לא קבעה בס"ה קוביא הלוי עליה דמתני' ואולי י"ל מדק' הברייתא לפרש דכרי' ויתר מהמטה והכי קשה ליה על הברייתא לישא' דחתך ולא על המשנה וכל זה דוחק ועוד קשה ליה לא דהוי' הרמב"ם דחתיכו סוי מחשבה אם לא חתכו כולל או לפיכך וכל זה ג"כ גס על-הראש"ד קשה כמ"ס דחתיכו לאדם זו היא מחשבתו וכתב עליו

הכ"מ וי' לחזון דכרי' לא איירי כותף לאדם חלה כותף לגב וחת"כ חשב עליו לאדם ע"כ. משמע שאם הרמב"ם הוא מיירי כותף לאדם הוא מקשה שציר הראש"ד ל"ל מחשבה דחתיכו לאדם זו היא מחשבתו וקשה דהא חתן כותף לאדם לריבין מחשבה. וע"כ מכת קטשה זו דחתיכו זו היא מחשבתו לריבין להעמידו כותף לכולל והרמב"ם לבן המשנה היה כותף וליכא עליה שום קוביא ולא הכונה דמחשבה דתנן היינו חתיכה עומאם הא ודאי ליתא ועוד דל"ל לא מקשי בס"ה ולא מדי' כאופן דדין כך וכן כך לא מאלתי מקום לדברי הראש"ד הללו. והגיה"ה לע"ד שנותן הראש"ד הוא להקשות מה שהקשיתי אני הלא בסמוך עליה דהרמב"ם שמה לו להודיענו דין זה דהכותף לאדם זו היא מחשבתו ואין לריבין מחשבה אחרת ופי' דברי הראש"ד כך הם דתמני' משיני עליו חתך כמ"ס שאינו לריבין הכשר ומהלך עלמו מהיהא ברייתא דכריתות. דתי אינו לריבין הכשר לוא חתך דמשמשתא היא. ועי'

דחיי כל האוכלין
המיוחדים לקדם לריבין
הכשר ואי"ל מחשבה
ולחשוב נמי נבלת עוף
שמה בשוקים כדתי
לקמן נבלת עוף טהור
והכ"ז בשוקים ח"ל
מחשבה ולא הכשר.
וה"ל למיתני נבלת
עוף טהור בשוקים כדרי
דתי דח"ל מחשבה חלה
ודחי נבלת עוף טהור
בכ"מ לריבין מחשבה.
וכן משמע במס' בכורו'
דף יו"ד מהא דפירש"י
ע"פ שכתב וי"ל. חלב נבלה טהורה לריבין הכשר ולא מחשבה ככל מקום. זה אי אפשר. דאם כן חלב בכפרים דקראר בתבניתו. מלה כפרים אמאי חתיכו. אי אהכשר. הרי גם בשוקים לריבין חלה. אע"כ לענין מחשבה קמתי לה. ולפיכך מלת ככל מקום היא גם בשוקים לריבין חלה. וכן מובא ברמב"ם בש"ס [חולין ק"ח א'] וכוונתו דף' ע"ה וכוונתו כ"ה א'] דגם חלב נבלה טהורה בכפרים לריבין מחשבה. דכפרים לא חלבי סוס חלב בין של עמאה או טהורה. בין שבחטה או תיגלה. אי משום דכפרים דלגושם כהן מועט. אין חולין בין כע"ה. שאין דרך רוב בני אדם לחבול [ברש"י לכוונת דף' ע"ה]. אי משום דבני כפרים עמיים הם. ומתמנין כחילתם נבלה לחבול שומן [רש"י חולין ק"ח א'] כבי' ב' הפירושים]. ורק בכפרים ח"ל מחשבה מדי' שם רוב עם מלוי כהן אי אדם שאוכלין גם דברים שאינן ראוי כל כך. אי נמי מדמתנין שם עשירי. וי"ל עוד דכל חלב שזכר בפרקין לענין מחשבה. אינו חלב. דוקא דמי מה איכפת ליה לכעניי אם יש לו חתך קרום וקוף [חולין מ"ט ב'] או לא. אלא כל שומן כזה כגון כחמץ שחמטם המעשים וכוונה. כולו יתן ככלל חלב ולא מחשב חלב בכפרים ומלטי דוגמתו [ב"ה דף' א'] כהמה חלב מנבלת עוף טהור ובלע"ז. והכי לישן אין לו חלב פסול. אלא ר"ל שומן. וי"ל הכה. אולם כשהיה מנגלה טהורה. חילוק לענין הכשר בין חלב ממש לאשר שומן. דרק חלב ממש. מדגבאר טהורו גם כשהוא מנגלה לשיבין לריבין הכשר. אבל לענין מחשבה אין חילוק בין חלב לשומן דכפרים שתי' לריבין כוונה. וכל זה ה"ל פשוט חע"פ שלא לחייב לאחד מבייתו המפרכים מה שפירשו לו כן. עד שאת"כ הוסיף ד' עיי' וראיתי שם רש"י ותוספות דף' ע"ה [ע"ה פ"טו כן. רק שלא הביאו ראיה לזה. וגם לא פירשו. דהא לענין הכשר ודחי יש חילוק בין שומן לחלב ממש וכמ"ל. ואע"כ דגם בני כפרים ודחי שומן מחלב ושומן לחוף חבילין לחלב המאכל. אפילו הכי כיון שאין חולין אותו בעיטא. ורק לחלב. הו"ל ככפרים ושאר חבילין שזכרו במשנה ה' דמתנו רק לחלב אין חבילין עומתא אוכלין. וכל כולל נבלת של עוף טהור ועמא. וכל בהמה טהורה ועמאה שזכר בפרקין. היינו כשמהת מאליה. או כשכרנה על מנת שלא לחלה. דחי בשנתר כעניי בהמה או עוף כסחם ל"ל למחשבה. נחיה עלו בעמאה מחשבה היא. וכדמקשה בס"ה [כריתות דף' כ"ה א'] ע"ה. אמנם מתי' ככרית' דף' ע"ה ד"ה נבלת בהמה טהורה] לכאורה לא נשמע כן. ולכאורה היה נראה עוד. דדוקא כמת העוף או בהמה מעמאה מתי' להו. ומסתמא לא חלה ליה. ולפיכך לריבין מחשבה בכפרים. אבל בהמה מעמא. אפילו בני משנה ידי אדם. מסתמא לחילוב קיימי גם בכפרים. כאשר נראה מעשים ככל יום באלוהו מעמדי'. וגם למי ייהם להם להועת. אלא דמסוגיא דכריתות [דף' ע"ה וי"א] משמע דגם בהמה מעמא גם כן ככלל נבלה דפרקין הוא. דקראמתי' סתם כפרת חמור שטרפו [דכרית' שאל לחלון] דבלא חיוב עליה אינם מעמאה טומאה אוכלין. וכ"כ קאמר החס. כעורב שהטו שחמט לתלמד בו. דלגוף כפרין לריבין מחשבה. ולא שחמטו משום ליה אוכל [עיי' רש"י שם ד"ה ואפילו לגופו]. א"כ כ"ס בהמה שלא ע"י אדם לריבין מחשבה. ואין להקשות מעמאם ככל יום כשכונתו לכעניי תרגומיה על ידי היה הדורסת הקרא חילופים בלשון אשכנז. יחלופו גם בכפרים. ולמה קאמר במשנה ג' דנבלת עוף טהור בכפרים לריבין מחשבה. ומו מ"ס כבש שמהת מעמאה. שיהלכוו גם בכפרים. מדח"ל נבלת כהמה טהורה. דאפילו ככפר ח"ל מחשבה [וכבייתא דמשנה ג']. ומ"ס חזר שמהת שלא יחלופו אפילו בכך. מדח"ל נבלת בהמה עמאה. דאפילו בכך לריבין

מחשבה [וכריתא דמשנה ג']. י"ל דכוונה לזה הקשה רש"י וכוונתו בענין התוספות [בכריתות דף' א' ע"ה ד"ה נבלת בהמה טהורה]. וחזק רש"י שם דשמהת מנהרגים י"ל לה ב' דחיות מלוות אוכל. חתך סחיה עמאה. ועוד שלא נשמע. להכי דוקא כתיב עליה נבשבת כוללו. אבל טהורה שמהת. אין בה רק דחיות אחת. ולהכי לא בני מחשבה. וכענין שם תרלו שם רשומתי ע"ה התוספות. דשמהת סחיה וכשהיה נבלה אוכל נגמור הוא. מא"כ עמאה]: ב' מלת בכפרים ר"ל חלה קרא. דכפרים דלא כפישו איכשו. לא חלבי ליה מלחלוקין ערב לחתך רוב בני אדם לאכול שומן בעיטא. או משום עניותם מלמלמנין לאכול שומן [בכ"מ חולין ק"ח א']. לשיבך אם לא יחשוב עליו לאכול לא מיקרי אוכל לקבל עומאה. ורק בשוקים שיש רבוי עם. אינו מסיבך להם מחלבים ואוכלים גם השומן. אין לריבין מחשבה. אבל נבילות עוף טהור מאי'ם טפי ואין חולין אותו בשום מקום. ואפיכך חף בשוקים לריבין מחשבה. דתע' דחי יתבאר דמלת בכפרים ב' חנבלת עוף טהור אח"כ קשה דכמו דמחלק במשנה ג' דנבלת עוף טהור בין כפרים לבשוקים. ה"ל הוי ליה לאפלוני דנבלת עוף טהור. ולמנקבות במשנה ח' בהדי כך דלריבין הכשר ולא מחשבה. דגם עוף טהור בשוקים דמי כך. אלא ע"כ דנבלת עוף טהור אין חילוק. דבין בכפרים או שוקים לריבין מחשבה והכשר. ומשום הכי נקט ליה סתמא. וכן משמע הרמב"ם [ע"ה חולין ה"ד] דנקט נמי סתמא דנבלת עוף טהור לריבין מחשבה והכשר. משמע חף בשוקים. חולם הרא"ש כאן כתב בפירושו דמלת בכפרים דמשנתנו גם לחוף טהור קאי. משמע ודחי דהא בשוקים לריבין מחשבה ולא הכשר ולפי זה לריבין לדחוק ולומר דחילובו הכי לא נקט נבלת עוף טהור בשוקים במשנה ח' משום דנכלל בכלל כל המאכלים הנאכלין לאדם דנקט ההם: י' דר"ל שגדלין בשדה מעמאן בלי זריעה כלל. [ונלעיל פ"ה כ"ו ט"ז. והלא נשמע לכאורה מלבן הר"ב ה"ה]. וטעמא דמילתא. משום דהך כולשו סתמייהו לאו לאכילת אדם קאי. ולהכי לריבין מחשבה בפירושו: י"א מין בלל חרין מחד. וגל גם כן מעמאן בלי זריעה: י"ב מין שוחמטן. והכך תרתי חף שגדלין בלי זריעה. חילוב הכי סתמייהו לאכילת אדם קאי. וריבין הכשר ולא מחשבה: י"ג קרעססען מואותן שגדלין מעמאן בשדה בלי זריעה. וכ"כ כרישו גינה שמרעיון: י"ד מין למח הנקרא פירעשאק: י"ה מילך בלומע: ובשביעית

מחשבה [וכריתא דמשנה ג']. י"ל דכוונה לזה הקשה רש"י וכוונתו בענין התוספות [בכריתות דף' א' ע"ה ד"ה נבלת בהמה טהורה]. וחזק רש"י שם דשמהת מנהרגים י"ל לה ב' דחיות מלוות אוכל. חתך סחיה עמאה. ועוד שלא נשמע. להכי דוקא כתיב עליה נבשבת כוללו. אבל טהורה שמהת. אין בה רק דחיות אחת. ולהכי לא בני מחשבה. וכענין שם תרלו שם רשומתי ע"ה התוספות. דשמהת סחיה וכשהיה נבלה אוכל נגמור הוא. מא"כ עמאה]: ב' מלת בכפרים ר"ל חלה קרא. דכפרים דלא כפישו איכשו. לא חלבי ליה מלחלוקין ערב לחתך רוב בני אדם לאכול שומן בעיטא. או משום עניותם מלמלמנין לאכול שומן [בכ"מ חולין ק"ח א']. לשיבך אם לא יחשוב עליו לאכול לא מיקרי אוכל לקבל עומאה. ורק בשוקים שיש רבוי עם. אינו מסיבך להם מחלבים ואוכלים גם השומן. אין לריבין מחשבה. אבל נבילות עוף טהור מאי'ם טפי ואין חולין אותו בשום מקום. ואפיכך חף בשוקים לריבין מחשבה. דתע' דחי יתבאר דמלת בכפרים ב' חנבלת עוף טהור אח"כ קשה דכמו דמחלק במשנה ג' דנבלת עוף טהור בין כפרים לבשוקים. ה"ל הוי ליה לאפלוני דנבלת עוף טהור. ולמנקבות במשנה ח' בהדי כך דלריבין הכשר ולא מחשבה. דגם עוף טהור בשוקים דמי כך. אלא ע"כ דנבלת עוף טהור אין חילוק. דבין בכפרים או שוקים לריבין מחשבה והכשר. ומשום הכי נקט ליה סתמא. וכן משמע הרמב"ם [ע"ה חולין ה"ד] דנקט נמי סתמא דנבלת עוף טהור לריבין מחשבה והכשר. משמע חף בשוקים. חולם הרא"ש כאן כתב בפירושו דמלת בכפרים דמשנתנו גם לחוף טהור קאי. משמע ודחי דהא בשוקים לריבין מחשבה ולא הכשר ולפי זה לריבין לדחוק ולומר דחילובו הכי לא נקט נבלת עוף טהור בשוקים במשנה ח' משום דנכלל בכלל כל המאכלים הנאכלין לאדם דנקט ההם: י' דר"ל שגדלין בשדה מעמאן בלי זריעה כלל. [ונלעיל פ"ה כ"ו ט"ז. והלא נשמע לכאורה מלבן הר"ב ה"ה]. וטעמא דמילתא. משום דהך כולשו סתמייהו לאו לאכילת אדם קאי. ולהכי לריבין מחשבה בפירושו: י"א מין בלל חרין מחד. וגל גם כן מעמאן בלי זריעה: י"ב מין שוחמטן. והכך תרתי חף שגדלין בלי זריעה. חילוב הכי סתמייהו לאכילת אדם קאי. וריבין הכשר ולא מחשבה: י"ג קרעססען מואותן שגדלין מעמאן בשדה בלי זריעה. וכ"כ כרישו גינה שמרעיון: י"ד מין למח הנקרא פירעשאק: י"ה מילך בלומע: ובשביעית

מזינין ירקות שדה השבין אוכל ומטמאין עומאת אוכלין ושביעית נוהגת

עוקצים יש צריכים פרק ג תוספות יום טוב קפא

צינוים

ד השבת . כנחת לך נדה
לא יוכלו מוסות פ"א
פ"א פ"א פ"א פ"א
לולבי זרדים . יורקלי
שביעית פ"א פ"א פ"א פ"א

ד השבת . מין ירק הוא . וכן שמו בערבי . ובלע"ז איט"ו : משנתן מעמו בקדרה . אם היה שבת של תרומה . משנתן
טעם בקדרה והואילו ממנה לא נחתיב עלה זר האוכלו . דען בעלמא הוא : אינו מטמא טומאת אוכלים . דכין שנחבטל
כלה כמו וטעמו . ושאר כען בעלמא . ותו לא תשוב אוכל : לולבי זרדים . ענפים רכים היואלים בעת שמלבלבים
האולנות . וכובשים אותן ביון . או
בחומן . או במים ומלח . ואוכלים
אותן

מהט"א [הלכה ג'] . ועיין בפ"ו הר"ב
משנה ט' : ד לולבי זרדים
פ"ו הר"ב ענפים רכים כו' ח"ל
הרמב"ם
רדים
מלאכת שלמה

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . אבל סתמא
לכמה עומדת (נדה דף
כ"א) . והביאה הר"ב
והרמב"ם :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ד בשנה משנתן טעמו
כו' . וכן לענין ליקח
כספא מעשר לאחר שנתן
טעמו בקדרה או ליקח
הרמב"ם פ"ו מהל' מע"ט
הל"י :

ציונים

ה הקושם היה נא ירושלמי
עיוניו פ"ט ד"ר הגיה פ"ג
כ"ד מ"ה ע"ה

חלופי נרסאות

ד ושל ע"ל ד"ר ע"ל :

תיספות חדשים

דבמשנה ראשי בשמ"ו
הוא משנה מקלה
מורכבת מתי בשמים
(ה"א):

משנה אחרונה

עד שימתקו ומשמע
שאני חיוב כמעט
ג"כ עד שימתקו כדחק
רפ"ק דמעשרות שאינו
חיוב עד שיטעם אוכל
וזה כל שלף יא
מירוחו אינו ראוי כמו
סקדים המרים פ"ק
דמעשרות ול ע"כ

שביעית אמר' רפ"ו
דשביעית שיש בהן
קדושת שביעית הואיל
ורחוק ע"י תיקון
ומשמע דלענין טומאת
אובלין אפילו מחשבה
לא מהני בהו כיון
שאינם אוכל וכן ברש"א
גבי שבת :

הרמב"ם הם הקלוות הרכים היואלים בקלוות השבטים צעת
שמלכדים האילנות ועיין צפי' הר"ב במשנה ב' פ"ח
דשבת: ה הראשי בשמים. פי' הר"ב בגון אגוז מוסקאט"ו
כו' וז"ל הרמב"ם למחי הכסם כולם נקראים ראשי
בשמים. ר"ל קלוות הכסם. וזה בגון
הקנה והקמון. ואגוזי הכסם. ונרד
כו': *]והחלתית. פי' הר"ב
ואף ע"פ כו' ועמ"ס במ"ה פ"א
דטבול יוס]: והקלות מריע .
פי' הר"ב כרכוס יערי וכו' וקשה
לי בצפ"א דכלאים מ"ח
דמגן

ורדים יג) ושל עדל לה ועלי הלוקה לה
השומה. אינן מיטמאין טומאת אובלים.
עד שימתקו לו. ויש"א אף של פקועותלו
כיוצא בהם לה): ה הקושט לט)
והחמסם) וראשי בשמים מא) התיאה מב)
והחלתית מג) והפפלין מר) וחלות
הריע

רגילים ליתן ממנה במונות: הלת הריע. כרכוס יערי. וקורין
לו

מלאכת שלמה

ההמתקו מיטמאין טומאת אובלין משמע דעד שימתקו למתני' דוקא
ולא מהני כבישה בלחוד ומתני' דעוקלין לפרושי מיני דתני בשביעית קח
אחי עכ"ל וז"ל. והתם בירושלמי פ' כל נגות דף כ"ה ובס"פ חומר
בקדש דף ע"ט נמי מיימי לה ור' יוחנן ס"ל התם לחומר מטמאים
טומאת אובלין ואין ניקחין בכסף מעשר וקשה קת זה על מסקנת פ'
בה סימן שאכתוב בסמוך בס"ד:
ה הקושט וכו' בדה פ' בה סימן דף נ"א ספיק מינה עלה דהאי
דתנן במסכת פאה פ"ג וורע שבת או חרל שהוא נותן
פאה מכל אחד ואחד ולתם הארכתי ע"ס. (ג) וכתבו שם תוס' ז"ל
התיאה פי' רש"י ז"ל דהיינו סוזה וקשה דלעיל בגמ' אמר' דסתמיה
לארס אוריב כמעט וא"כ מטמא טומאת אובלין והכא מסיק דכל הני
אין מטמאין טומאת אובלין ואין נקחין וכו' וי"ל דדוקא בחצר סתמיהו
לארס כדקתני מתני' דאיייתי לעיל בגמרא. דתנן בפ"ג דמעשרות הסיאה
והאוזב והקורנית שכתב' אס היו נשמרין חייבין א"כ שני מייני הן עכ"ל
ז"ל. וגם הר"ם ז"ל הקשה בן על פי' הקושט. עוד כתב ובפ' בה סימן
מסיים בה וזמר ר' יוחנן נמנו וגמרו שאין ניקחין בכסף מעשר ואין
מיטמאין טומאת אובלין ע"כ. ועיין במ"ס בפה"ה דפרה ס' ג':
הפנין

אוחן: והעדל. מין ירק דומה ללגון: ועלי לוף ממין הכללים. ויש
ממנו מין שקורין לו לוף שטם: עד שימתקו. ולא חשיבו
אוכל. אלא לאחר שכובשים אותו ויואל מהן מריחותן: פקועות.
כעין אבטיחים קטנים והן מרים. ורבותי פירשו דלעת
מדברית. ואין הלכה כר"ס:
ה הקושט. כך שמו בלע"ז.
ובערבי. והוא נמנה עם סממני
הקטורת: והחמס. יש שפירשו
זגביל. ויש שפירשו קמון: וראשי
בשמים. אגוז מוסקאט"ו ונרד.
וכיוצא בהם שנתנים ריח ערב:
התיאה. מין חלתים: והחלתית. כך
שמה בערבי. ואע"פ שרימה רע.
כרכוס יערי. וקורין
לו

לרוע ואין של גיהה מאיין חשיבו להו דכדה וזחי אלטרך תנא למיתי ע"כ פי'
דמעושין לייפין לוף השועה דיון דתנא עולשן סתם במתא אפילו עולשי גדה
והטעם דיון דשנת שביעית היא אע"ג דכבאר שני שבוט לא אכלי ליה אינשי
משום דמרים הם בשנת שביעית אכלי ליה וא"כ ה"ל לוף השועה דאע"ג דכבאר
שני שבוט לא אכלי ליה אינשי עד שימתקו כגוה שביעית אכלי ליה כלא חתיקה
וכיון דאכלי ליה מטמא טומאת אובלין דומיא דעולשי שיה קדושת שביעית תלה
עליהן וגם הר"ב ז"ל כ"ל דלכתיב כיון דקמ"ל דקדושת שביעית תלה עליהם כלא
מתיקא אע"ג דלא חשיבו אוכל כבאר שני שבוט ואינו מטמא טומאת אובלין קמ"ל
דכיון שהוא שנת שביעית אכלי ליה אינשי ומטמא טומאת אובלין וקדושת שביעית
תלה עליו וכן נראה מדברי הר"ב גבי עולשין דהא כהא תליא דכל דמטמא טומאת
אובלין קדושת שביעית תלה עליהם ועולשי שיה כעבור שהוא שנת שביעית אכלי
ליה אינשי ומטמא ט"ל וס"ה לגבי לוף השועה כלג"ד כאת דבר ה"ל ז"ל אלא
שהרמב"ם לא חילק בין שנת שביעית לשאר שני שבוט בזה ת"מ שבוט מייאיו
דכ"ס ז"ל ומרש"ם דלא כהר"ם סבירינן שכתב שאינו טמא כהה קדושת שביעית
א"כ מיתקא. גם הרמב"ם לא סובר כפ"ו דה' שביעית מתיקא כלל אלא דקדושת
שביעית נוהג בהם כלא מתיקא ודלא כהר"ם סבירינן גם לנדרין ד"ק ליישב הא
דקאמר בירושלמי ולא כן וכו' יע"ס וז"ל הרמב"ם פ"ו מה' מעשר שני לולבי ודיון
והמכובד עד שלף ימתקו א"ן נלקחין אחר שימתקו נלקחין אבל לוף והתדל
והסוממין ושאר כל הנכבשין בין שימתקו בין עד שלף ימתקו נלקחין ע"כ
וגדאי דהאי לוף קתה הוא דלי שועה יש לו דין לולבי ודיון וחובין:

חזון נחום

ה התיאה והחלתית. (עין מלאכת שלמה אות ג). ומירוח הראשון הוא
פלגין
כחב הר"ם וז"ל פלגין
לא מחייב כמעט מטמא טומאת אובלין ואמאי לא מחייב כמעט מ"ס מושב
גריד דאמר' ב"ב כלל מערכין דמתעשרין ורע ירק ואמרינן ורע גריד למחי חוץ
בו את הללו וי"ל דפלגין כשיעורו לא חוץ למיכל אלא ע"י דבר אחר שמגדלין אותו כמיס כמו
ודע גריד שחוקין אותו ומטבילין בו זלי אפילו כשיעור כעין שארס משכל פתו
כ"כ שיה שחוקין אותו אלא לא לנדרך טיבול ולא דמי לפלגין דלא חוץ אלא לטיבול פ"ב
אמרינן כפרק בה סימן פתם שבת לכמן עשויה ופס"י לכמן דכותשין אותו ונתתין אותו ככותש
ע"כ משמע שאין נדרך לטבולו כשיעור ולא חוץ אלא ע"י שיה שחוקין אותו אלא
בו חשיבות כ"כ שיה שחוקין אותו אלא לנדרך טיבול וכן משמע קת מדברי הרמב"ם:

ה התיאה והחלתית. (עין מלאכת שלמה אות ג). ומירוח הראשון הוא
פלגין
כחב הר"ם וז"ל פלגין
לא מחייב כמעט מטמא טומאת אובלין ואמאי לא מחייב כמעט מ"ס מושב
גריד דאמר' ב"ב כלל מערכין דמתעשרין ורע ירק ואמרינן ורע גריד למחי חוץ
בו את הללו וי"ל דפלגין כשיעורו לא חוץ למיכל אלא ע"י דבר אחר שמגדלין אותו כמיס כמו
ודע גריד שחוקין אותו ומטבילין בו זלי אפילו כשיעור כעין שארס משכל פתו
כ"כ שיה שחוקין אותו אלא לא לנדרך טיבול ולא דמי לפלגין דלא חוץ אלא לטיבול פ"ב
אמרינן כפרק בה סימן פתם שבת לכמן עשויה ופס"י לכמן דכותשין אותו ונתתין אותו ככותש
ע"כ משמע שאין נדרך לטבולו כשיעור ולא חוץ אלא ע"י שיה שחוקין אותו אלא
בו חשיבות כ"כ שיה שחוקין אותו אלא לנדרך טיבול וכן משמע קת מדברי הרמב"ם:

תפארת ישראל

קאללאקאוונטען בלשון אשכנז. ויש אומרים ראטעס ריבען
מרים: לה) אינן נחשבין אוכל עד שימתקו. אבל מחשבה לחוד
לא מהני בהו. ולת"כ במחשבה לחוד נחשבין אוכל. מיהו אפשר
דלת"ק אפילו כבשן חיון נחשבין אוכל. מדמורים מאד. והאובלין
בטלה דעתו אכל כל דארס: (א) קאשטוואורלעל. והוא אחד
מסממני הקטורת: (ב) אינגווער בלשון אשכנז. וי"א שהוא
קמון לימאס ראהר בלשון אשכנז: (א) מוסקאט"ו. וי"א
כעגליין בל"א. ולהרמב"ם כהן. הוא שם כולל לכל הבשמים
המזבחרים. וראשי. ר"ל מזבחריו בשמים (וי"ל דאין להקשות לפ"ו איך
למה היה צריך תנא להוכיח קושט וחמס כר"ס. וכו' פ"ד שאין בכלל בשמים
מזבחרים. אלא היינו טעמא משום דקושט וחמס הם שרישם טחח הקדקע. ואין
כולים בהם ראשי בשמים. ומת"ע לא חתיקה דאמי תנא רק קושט וחמס. למה
מיני חמסיה חת אלו. ולא שאר מיני בשמים הנכבשים כברייתא דקטורת. וכ"כ כל
מיני בשמים מזבחרים כפאליעט וקארדמוס וכדומה. אלא משום דהן נכללים בתחת
ראשי בשמים. ורק כהשכס אין דין רק קושט וחמס. ומת"ע:
(ב) מין עשב שמימיין בחשול לריח: (ג) עגליאן בלשון
אשכנז. והוא ג"כ מין עשב מרים: (ד) טעפער בלשון אשכנז:
כרטס

יבין

בטלה דעתו. מדהו"ל כחושב על עץ בעלמא שיהיה לאכילה.
והיינו דקקט לה הכא מדאייירי במחשבה: (א) מלת זר' כמלאכו
במשנה על ב' אופנים. שכשזכר בשם דבר בגון חבולו זרדין
(בנת קד"ו ב'). הוא מין קטם. וכן פי' רש"י שם. אמנם כשזכר
בפעל. בגון מזרדין בחילנות (מ"ק דף ג' א'). שם פי' רש"י דר"ל
חותך ענפים ויבשים שבאילן. וא"כ לולבי זרדין דקאמר הכא.
היינו עליון ארוכין כולובין שגדלין מהקני' שנקראים בשם זרדין.
דרק הקני' בעלמון נאכלין בני שום תיקון. כמ"ס רש"י בכוזרי
דשבת שם. ולא העלין: (א) ר"ל עליון שגדלין מפשי הנקרא
עול. והוא פרי אדמה שדומה ללגון. כך כתב בערוך. וי"א
שהוא ווינטער עזאף: (א) עליון ארוכין שגדלין ממין כלל
הנקרא ווילדער קאלאקאזיע: (א) ר"ל עד שימתקו ע"י כבוש
בין או חומץ או ע"י שיכבשם במים ומלח. ואע"ג דכל המאכלים
דלא חוץ לחומץ או ע"י שיכבשם אפ"ה היה מקט"ו. הנהו שאני
מדיש בני אדם זורקין אותו. לשיכך דוקא דעצוד בהו מעשה
לאכילה. גלי אדעתיה לשוויינה אוכל: (א) דלעת ויוניס

ורגילי לתת אחוה בלחם כו' עיין מ"ש בשם הראב"ד במשנה ג' פ"ה דעדיות : ז * [רכל דבר, עיין בדבור דלקמן] : אלא שהוא נלקח בכסף מעשר. והכא לא פליג ריב"ן דאמר במשנה ה' שכל שאינו מטמא טומאת אוכלים אינו נלקח בכסף מעשר. והלכה נמי כמותו. דקור שאני. דחזי ע"י שליטה וטיגון. והוי כבשמה ותיב שנקחת בכסף מעשר. משום דחזי ע"י שחיטה ובישול. וקור נמי לאמר שליטה וטיגון. מטמא טומאת אוכלים. אבל קודם שליטה ללא חזי. לא מטמא. ומ"מ ניקח.

אדם. ובימות הגשמים הוא מתקשה : בעץ לכל דבר יש. אלא שהוא נלקח כיון דחזי על ידי תיקון. כ"כ הר"ש בעץ לכל דבר. ואינו מטמא טומאת בכסף מעשר (ס). בפניות (א) אובלין (ב). דף נ"א [ד"ה אם ניקח]. ומסיימו וריב"ן לעיל פריך שפיר. אי נקחת בכסף מעשר. לפי שראוי אחר תיקון לאכילה א"כ יטמא טומאת אוכלין מיד. שהרי בקל יכול לתקנה. ומעתה יש אין מטמא טומאת אוכלין. לפי שאחר התיקון אינה ראויה דף כ"ח מייטי ברייתא [הביאה ג"כ הר"ש במתני' דהכא] וקחני קור נקח בכסף מעשר ע"כ. וקשיא לי דהא דתנן לכל דבר. היינו דבפ"ג דערובין רבי יהודה אומר קור הרי הוא כעץ לכל דבריו אלא שנקח בכסף מעשר. ואמרין רבי יהודה היינו ת"ק. אחר חזי שלקו

אלא שהוא מ"י מ"ו מ"ה
מט"ס ה"ח. כפניות מ"ו מ"ה
מ"ה מ"ה מ"ה מ"ה

חלופי גרסאות

ז כפניות אובלין ג"ו זכ"ד
כפניות לאובלין :

תוספות הרשים

ז הוי"ט ד"ה אלא
שהוא נלקח כו'
וקשיא לי כו'. ולמסקנא
דמסקי רבא שם מי איכא
למ"ד שלקו וטיגון לא.
אלא דלפניו לענין ברכה.
לק"מ. דכ"י מודה דאם
שלקו וטיגון דממא. ואחיה
מתני' דהכא ככ"ע :

משנה אחרונה

מתהלה לכ"ע לא מהני חזו לבהמה ואפילו לר"ע דאמר בירושא דבוסר מיקרי אוכל מיוחד לאדם מיהא לא מיקרי כיון דרובא דענמא לסחיטה עבדי להו :

ז כפניות אוכל. פ"ה הרב תמרים שלא בשלו כל זרען ע"כ. ובספ"ק דערלה מפרש שבזמן שמדר הם נקראין כפניות ע"כ. ואם נפרש כאן ג"כ שלא בשלו ועדן שמדר לא יתכן כלל דבריש מ"מ מעשרות תני התמרים משיטילו שאור ומשמע תמס דמקמי הכי לא חזי לאכילה. ואפילו נאמר דקודם שיטילו שאור נקראין שמדר היכי תני הכא כפניות אוכל הא קודם שיטילו שאור לא חזי לאכילה. והרא"ש כתב כאן דאוכל הוי דהא חזו לאכילה. ועוד אי כפניות היינו שמדר הכי פסקי ותני דהוי אוכל לעומת אוכלין. הא ריב"ז פליג לעיל ומסדר אפילו בוסר וסמדר גרוב מבוסר כדאמרי' פ"ה דמעשר שני. ואפשר בוונה הרב שלא בשלו כל זרען היינו אותן שאין נגמר ביטולן באילן לעולם ותולשין אותן ומניחין אותן בחרץ ומתחממין ומתכלשין וכמו שפי' הרב כנבולות התמרים ריש מס' דמאי ואע"ג דתמס קרי להו נבולות כ"כ מקום שלהנה דף ג"כ קרי להו כפניות נבי ר' אילעא קד כפניות ומקוי לה נביקתה ושם פי' רש"י ומקל

מלאכת שלמה

תניא בהוספתא קור ניקח בכסף מעשר ואינו מטמא טומאת אוכלין כפניות ניקחת בכסף מעשר ומיטמאין טומאת אוכלין ר' יהודה אומר קור הרי הוא כעץ לכל דבריו אלא שהוא ניקח בכסף מעשר כפניות אורי הן כפרי לכל דבריהם אלא שפטורות מן המעשר ע"כ. פי' קור רך הנוסף על הדקל ככל שנה קודם שיגיע ימות הגשמים ויתקשה קרי ליה קור וטוב למאכל הוא. ניקח בכסף מעשר דפרי מפרי וגדולי קרקע הוא. ואינו מטמא טומאת אוכלין דלאו אוכל הוא ואפילו הישב עליו. ר' יהודה אומר קור הרי הוא כעץ לכל דבריו אלא שניקה בכסף מעשר. כ"כ בכל מערבין פריך ר' יהודה היינו ת"ק עוקמי אחר אבוי שלקו וטיגון איכא בינייהו ורבה מטיק ברכה איכא בינייהו דלת"ק בורא פרי האדמה ול' יהודה שחבל נהי' בדבריו. כפניות תמרים שלא בשלו כל זרען עכ"ל ז"ל אבל מתני' גוסה אינה שם בדטום וגם לא בפירושו ז"ל אינו יודע כו"ד במשנה. ופי' הרמב"ם ז"ל קור הן עוקמי התמרים בתחלת מלייתם והם מכוסים בקרום. ופי' הרא"ש ז"ל קור הרי הוא כעץ לכל דבריו והוא כעץ לענין טומאת אוכלין ואפילו חיוב עולו ולא דמי להא דא"ר יוחנן כן טרי לעיל אם אינם מטמאין טומאת אוכלין אף הם לא ילקחו בכסף מעשר דאחי קור דהוי לאכילה ע"כ שליטה וטיגון והוא כמו ביהמה ותיב שניקחת בכסף מעשר אע"ג דלא חזו השתא לאכילה כיון דחזי ע"י שחיטה ובישול וקור נמי אחר שליטה וטיגון מיטמא טומאת אוכלין ע"כ. וכן כהנה תוס' ז"ל שם בפירושו וגם בפ' בא סימן :

חזון נחום

איפכא דת"ק דקאמר קור ניקח בכסף מעשר ואין מטמא ע"כ כלל קאמר ואפילו שלקו וטיגון ואחא ר"י למימר קור הרי הוא כעץ לכל דבר וכו' כלומר הסתם שאמרנו חז"ל שאינו מטמא ע"כ אע"פ שניקה בכסף מעשר אינו אלא מטמא שמה הרי הוא כעץ לכל דבריו אע"ג דחזי לאמר שילוק וטיגון וימינה דאם שלקו וטיגון מטמא ע"כ ומש"ס פסק הרמב"ם דשלקו וטיגון מטמא ע"כ דפסק כסתם מתני' אע"ג דחזי כ"כ דלאו לדברי הת"ק קשה דהא ק"ל דסתמא דמתני' עדיף כללע"ד וכן מוכח לשון הרמב"ם ז"ל דנקט ליאנא דר' יהודה וסתם מתני' הקור הרי הוא כעץ לכל דבר ואח"כ כתב ואם שלקו וטיגון מטמא ע"כ ולדברי התוס' דהרמב"ם מפרש כרש"י דר' יואל דאמר הרי הוא כעץ לכל דבריו מהשתאו אפילו שלקו וטיגון והא ה"ל למקמי האי ליאנא כלל דהוי"ל דבר והפכו וזו ראייה שאלו ע"כ שמוכח לע"ד. וכל זה לשיטת התוס'. אבל לפום קושטא דמילתא דברי הרמב"ם הם ככ"ע ר"ל כיון דת"ק ביה דכוהו ע"כ דאם שלקו וטיגון מטמא ע"כ דהיי"ל אבוי ורבה הלכה ככ"כ בר מיע"ל ק"מ. והכי איתא תמס אחר אבוי שלקו וטיגון איכא בינייהו מתקין לה רבא מי איכא למ"ד שלקו וטיגון לא והתיב העור והסיליא אין מטמאין ע"כ עור ששלקו וטיגון שחיטב עליה מטמאין ע"כ אלא אחר רבא איכא בינייהו ברכה ע"כ. הא קמן דלענין ע"כ לא פליגי לרבא דקיימא לן כותיה ומתני' על התוס' אף לא הכינה כהו. ובפסק השני דין ט"ו כתב הרמב"ם דין שער והסיליא שלקו שמשמאין ע"כ כי הם ודאי יותר תמס מהקור שלקו דהא בקור אכילה דלבי אית ביה כהו וטמא ה"כא דשלקו וכעור ויוליא לית כהו בלוגמא :

יבין

ובדומה דלא נעמי אינשי להכי דלשקיתיהו ולמכיליהו. וגם השתא עדיין לא חזי וגם דמור להיות עץ בענמא. והכי בכל הרך מיילי לא דמי קולל לבהמה חיה ומג' לטות לקוחו בכסף מעשר שני. אלא ע"כ ז"ל כתי' תוס' [עירובין כ"ח ב' ד"ה קור]. דדוקא בבשמי שפיר קאמר ריב"ז דכמו שמתחמת השני' שזין כהתבטול מתבטב אוכל לענין לקוחו בכסף מעשר שני. מה"ש מיי מחשב אוכל לענין קבלת טומאה. אבל בקור מדסופו להקשות לא נעמי אינשי אדעתא לאכלו. והכי לא מהבב אוכל לקמי'. אבל לענין בכסף מעשר. כיון דלחוי גדולי קרקע והוא השתא רך וחזי לאכילה. לא משנתנין אסופו להקשות ושכי לקוחו בכסף מעשר שני : (א) הר"מ והר"ב והר"ז נושא בליהן פירשו דכפניות היינו תמרים שלא כהתבטלו כל זרען. שמשמע דע"כ אפשר להן להשתבטן כל זרען. אלא ששלקו קודם זמנן. אמנתו בערוך ערך כ"כ. פי' דהיינו מין תמרים שאינן מתבטלן בצולן לעולם. ונעמדן ערך נסין כתב דכפניותהו מין תמרים של דקל זכר. דלא חזו לאכילה רק כשעדיין הן קנים באילן. וגם אם אין חוטמיהם כל כך. ולכשיגדלו לא חזו כלל לאכילה שיון דכשיתבטלו כראוי לא חזו כלל לאכילה. לפיכך כשהן עדיין כפניות זכו נגמר אילן בש"ס [פסחים כ"ז ב' כ"ג] שמשמע שיש ב' מיני כפניות. דהיי' מתבטב בש"ס שם לאוקמה דכפניות היינו שלא הגיעו עדיין להיות פרי. ואסופו הסוגיא מוקי לה בש"ס דכפיותהו היינו דכמת'. ופי' רש"י שם דהיינו תמרים של דקל זכר. שתמרים שלו אינן מתבטלן לעולם. ומיחזין אותן כשלן שפשוין נכסות תמרים. וכתבו מתבטלן. וכן מלתייהו א"כ בעירובין [כ"ח ב' כ"ג] ד"ה הסם דע"י ששם כפניות. הוא כולל לכל התמרים שלא נתבטלו עדיין. רק דכפניות של דקלים זכרים כהתבטלו כראוי מייירי ככפניות נקבה. דכקטנות חזי קת. ורק כשיתבטלו לגמרי. יסין כראויין לאכילה ממש. לפיכך לא מחשבנן נגמר פרי לענין מעשר. אבל כפניות של זכרים. גם למעשה היו נחשבין נגמר פרי : (ב) ר"ל ה"ל אוכל ומקל

תפארת ישראל

ובדומה דלא נעמי אינשי להכי דלשקיתיהו ולמכיליהו. וגם השתא עדיין לא חזי וגם דמור להיות עץ בענמא. והכי בכל הרך מיילי לא דמי קולל לבהמה חיה ומג' לטות לקוחו בכסף מעשר שני. אלא ע"כ ז"ל כתי' תוס' [עירובין כ"ח ב' ד"ה קור]. דדוקא בבשמי שפיר קאמר ריב"ז דכמו שמתחמת השני' שזין כהתבטול מתבטב אוכל לענין לקוחו בכסף מעשר שני. מה"ש מיי מחשב אוכל לענין קבלת טומאה. אבל בקור מדסופו להקשות לא נעמי אינשי אדעתא לאכלו. והכי לא מהבב אוכל לקמי'. אבל לענין בכסף מעשר. כיון דלחוי גדולי קרקע והוא השתא רך וחזי לאכילה. לא משנתנין אסופו להקשות ושכי לקוחו בכסף מעשר שני : (א) הר"מ והר"ב והר"ז נושא בליהן פירשו דכפניות היינו תמרים שלא כהתבטלו כל זרען. שמשמע דע"כ אפשר להן להשתבטן כל זרען. אלא ששלקו קודם זמנן. אמנתו בערוך ערך כ"כ. פי' דהיינו מין תמרים שאינן מתבטלן בצולן לעולם. ונעמדן ערך נסין כתב דכפיותהו מין תמרים של דקל זכר. דלא חזו לאכילה רק כשעדיין הן קנים באילן. וגם אם אין חוטמיהם כל כך. ולכשיגדלו לא חזו כלל לאכילה שיון דכשיתבטלו כראוי לא חזו כלל לאכילה. לפיכך כשהן עדיין כפניות זכו נגמר אילן בש"ס [פסחים כ"ז ב' כ"ג] שמשמע שיש ב' מיני כפניות. דהיי' מתבטב בש"ס שם לאוקמה דכפניות היינו שלא הגיעו עדיין להיות פרי. ואסופו הסוגיא מוקי לה בש"ס דכפיותהו היינו דכמת'. ופי' רש"י שם דהיינו תמרים של דקל זכר. שתמרים שלו אינן מתבטלן לעולם. ומיחזין אותן כשלן שפשוין נכסות תמרים. וכתבו מתבטלן. וכן מלתייהו א"כ בעירובין [כ"ח ב' כ"ג] ד"ה הסם דע"י ששם כפניות. הוא כולל לכל התמרים שלא נתבטלו עדיין. רק דכפניות של דקלים זכרים כהתבטלו כראוי מייירי ככפניות נקבה. דכקטנות חזי קת. ורק כשיתבטלו לגמרי. יסין כראויין לאכילה ממש. לפיכך לא מחשבנן נגמר פרי לענין מעשר. אבל כפניות של זכרים. גם למעשה היו נחשבין נגמר פרי : (ב) ר"ל ה"ל אוכל ומקל

יבין

ואם נאכל. אבל במורק מתקשה להיות עץ ולא חזי לאכילה : (ג) חמקט"ו. ומבטלן עליו שהכל. ואין מערבין בו [כעירובין כ"ה ב' : (ד) : (ה) מדקוניהו לאכילה. והוא גדולי קרקע ופרי מפרי [הוא דלא פליג הכי ריב"ז פליג לעיל במשנה ט'. וקו"ל תמס כותיה. והכא קו"ל כסתם משמנו. י"ל דקור משני. דחזי על ידי שליטה וטיגון. ולפיכך ראוי ללקוחו בכסף מעשר שני כדי לשלוק ולאכלו. ואע"ג דהשתא קודם שליטה לא חזי. ע"כ ס"ל בשאר כפניות שאינו ראוי לאכילה חזי ואפ"כ נקח בכסף מעשר שני. וכ"כ לוקחין כהנה ותיב אף שזריבין שחיטה. וכן מטיק הש"ס [עירובין כ"ח ב' ב'] דקור בשלוק וטיגון לביע' מיתבב אוכל לכל דבר [ודלא כריב"ז תו"ט]. ולפיכך גם קודם שליטה ע"כ נלקח בכסף מעשר. משא"כ לענין שיקבל טומאת אוכלין קודם שליטה. אע"ג דאפשר לתקט. ע"כ כיון דהשתא לא חזי אינו מקבל טומאת אוכלין אבל כהך דמשנה לעיל כמיי' בשמים קו"ל כריב"ז דבין דהן עממן אינן אוכל לעולם. רק מדחזו לתבל בהן הקדרים מתבטב ליה אוכל לענין מעשר. א"כ גם לענין שיקבל טומאת אוכלין נחשביניהו אוכל מה"ט דקבל יתקן בהן האוכל. ולא מתבטב כהסר מעשה רבה כשילוק ובישול בקור. כך כתבו החוספות [בה"ש דף י"א ב' ד"ה א"ר יוחנן]. וכן כתב שם הר"ש סכא. אמנם תמסי מאל. גמ"ש בקור מה"ט אינו מקבל טומאה. אע"ג דכשיתבטלו יהיה ראוי לאכילה. ע"כ השתא כשהוא חי אינו ראוי לאכילה. ולפיכך אינו מקבל טומאה. וקשה ובי ס"ד דכל מאכל חי לא יקבל טומאה. אע"ג כשיתבטלו יהיה חזי לאכילה. והכי משנה ערוכה לפיטו דבירקין [מ"ח] דגים חיון מקבלין טומאה. והכי אמרין נמי [פסחים י"ט ב'] במשע שמואל כבשר חי. ועוד בשביר דוכתי טובא. מה אמרת תמס שאינו דודלי לאכילה קיימי. דהכי אשילו חיון מקבלין טומאה. משא"כ קור לא נעמי ליה אינשי אדעתא דהכי לאכלו שלוק [כעירובין כ"ח ב']. או דיתמא קור שאני כיון דסופו להקשות. וגם השתא שואו חי לא חזי. א"כ מה ראייה מייירו רבותיה שמונת ללקוחו בכסף מעשר שני. כמו שמונת ליקח כהנה בכסף מעשר שני אע"ג דלא חזי לאכילה עד אחר שתבטלו. הרי י"ל תמס שאני. משום דלשחיטה שומדת. וגם אין כושי עמדתו שחטתו שם מאכל. אלא מ"ל שיש מוגר נמי בכסף מעשר קור

יבין

ואם נאכל. אבל במורק מתקשה להיות עץ ולא חזי לאכילה : (ג) חמקט"ו. ומבטלן עליו שהכל. ואין מערבין בו [כעירובין כ"ה ב' : (ד) : (ה) מדקוניהו לאכילה. והוא גדולי קרקע ופרי מפרי [הוא דלא פליג הכי ריב"ז פליג לעיל במשנה ט'. וקו"ל תמס כותיה. והכא קו"ל כסתם משמנו. י"ל דקור משני. דחזי על ידי שליטה וטיגון. ולפיכך ראוי ללקוחו בכסף מעשר שני כדי לשלוק ולאכלו. ואע"ג דהשתא קודם שליטה לא חזי. ע"כ ס"ל בשאר כפניות שאינו ראוי לאכילה חזי ואפ"כ נקח בכסף מעשר שני. וכ"כ לוקחין כהנה ותיב אף שזריבין שחיטה. וכן מטיק הש"ס [עירובין כ"ח ב' ב'] דקור בשלוק וטיגון לביע' מיתבב אוכל לכל דבר [ודלא כריב"ז תו"ט]. ולפיכך גם קודם שליטה ע"כ נלקח בכסף מעשר. משא"כ לענין שיקבל טומאת אוכלין קודם שליטה. אע"ג דאפשר לתקט. ע"כ כיון דהשתא לא חזי אינו מקבל טומאת אוכלין אבל כהך דמשנה לעיל כמיי' בשמים קו"ל כריב"ז דבין דהן עממן אינן אוכל לעולם. רק מדחזו לתבל בהן הקדרים מתבטב ליה אוכל לענין מעשר. א"כ גם לענין שיקבל טומאת אוכלין נחשביניהו אוכל מה"ט דקבל יתקן בהן האוכל. ולא מתבטב כהסר מעשה רבה כשילוק ובישול בקור. כך כתבו החוספות [בה"ש דף י"א ב' ד"ה א"ר יוחנן]. וכן כתב שם הר"ש סכא. אמנם תמסי מאל. גמ"ש בקור מה"ט אינו מקבל טומאה. אע"ג דכשיתבטלו יהיה ראוי לאכילה. ע"כ השתא כשהוא חי אינו ראוי לאכילה. ולפיכך אינו מקבל טומאה. וקשה ובי ס"ד דכל מאכל חי לא יקבל טומאה. אע"ג כשיתבטלו יהיה חזי לאכילה. והכי משנה ערוכה לפיטו דבירקין [מ"ח] דגים חיון מקבלין טומאה. והכי אמרין נמי [פסחים י"ט ב'] במשע שמואל כבשר חי. ועוד בשביר דוכתי טובא. מה אמרת תמס שאינו דודלי לאכילה קיימי. דהכי אשילו חיון מקבלין טומאה. משא"כ קור לא נעמי ליה אינשי אדעתא דהכי לאכלו שלוק [כעירובין כ"ח ב']. או דיתמא קור שאני כיון דסופו להקשות. וגם השתא שואו חי לא חזי. א"כ מה ראייה מייירו רבותיה שמונת ללקוחו בכסף מעשר שני. כמו שמונת ליקח כהנה בכסף מעשר שני אע"ג דלא חזי לאכילה עד אחר שתבטלו. הרי י"ל תמס שאני. משום דלשחיטה שומדת. וגם אין כושי עמדתו שחטתו שם מאכל. אלא מ"ל שיש מוגר נמי בכסף מעשר קור

ר' עובדיה מברטנורה עוקצים יש צריכים פרק ג תוספות יום טוב קפר

ציונים

יחד יוכלו יתכן
אם יבולו יתכן
הבואה יתכן

תוספות חרשים
ח בשנה אפילו בשורש
קטן טהורה. שינויה
לחיות ממנה. הרמב"ם
רמ"ג מה"א. ועיין גם
בכ"מ:

משנה אחרונה
וחב"א אם יכול לחיות
ור"י מטהר
אש"פ שאין יכול לחיות
ואמר בגמ' בס' העור
והרוצח דף קכ"ט
דסבר הואיל ומעורה
למטה ולכאורה אינו
מוכן מאי מעורה
אם אין יכול לחיות.
ואפשר דר"י מדמי חילין
לזרעים ובי הכי דורע"י
אפילו הם בענין שאינו
קבוצ מהני להו אם
יגאו ורואין את האויר
לחשב כמחזור כלליל
ספ"ב האין טהרה
את האויר והיינו
דקאמר הואיל ומעורה
מעורה כדאשכחן בענין
שאינו קבוצ ללא חשיב
מה שחשבו כמחזור
אש"ה כחבור כל דהו
מהני ליה טהרה את
האויר. והכמים ס"ל
דשאני זרעים דהתורה
דבמה טהרה בזרעים.
וקאמ' רביה לזה דאשכחן
גמי סבכת ר' יודא
כה"ג פ"ו דמאי דר"י
עבד זחיס כקרקע
וחכמים לא עבדי. וע'
בפ"ו דברכות מ"ב:
ובמורה אפילו בשרש
קטן טהורה.
וכאין לא שני בשרש
קטן אלא כשיעור מחט
של מיתות כדאמר
בפ"ק דערלה מ"ו.
ולמאי דמשמע בס'
המניע דשרש קטן הוי
טפי מכונס משקה
ז"ל דשיעור מחט של
מיתות גדול יותר
הרבה מכונס משקה:

אבל אם אין יכולין לחיות כשמחזיקן למים. אש"פ שעדיין לא מהו מקבלים טומאה. והלכה כדעת הלל: יחזור של תאנה. שנספח ענף של חילין חלטה. ובו תאנים שנתלש ונפרד ממקום חבורו. אלא שנספח מעורה ומדובק בקליפת החילין כל ד: ר"י מטהר. אותם תאנים שבענף הם נעטה בהם טומאה. דחשיב להו כמחזור הואיל והענף מעורה קלת. ור"ג שאינו מעורה אלא בקליפה: וחב"א אם יכול לחיות. אם יקשרו ויחברו הענף עם החילין. יחיה הענף ויחיה פירות. חשיב כמחזור וטהורים. ואם לא

יחיה כשיקשרו עם החילין. הכי (יחור סה) של תאנה שנפשח (ס) ומעורה בקליפה. רבי יהודה מטהר (ע) וחב"א אם יכול לחיות (ע). תבואה שנעקרה. ומעורה אפילו בשרש קטן (ע) טהורה: חלב

חזון גהום
תיק ששחטו עד שאין יכולין לחיות מקרי אוכל אש"פ שמפרסת זה נראה כונת ה"ב וכן הוא. והנה עינו הרחוקה דל"ל להרמב"ם ז"ל דהא דעבי סתם רב הסדא נולדו בדגים סימני טרפה מהו חיות למ"ד טרפה מהו וחייבי למ"ד טרפה אינה מהו חייבי למ"ד טרפה מהו כהמה הוא דמיש חיותה אבל דגים ללא נפשא מחייתיה לא לאו דילמא אפילו למ"ד טרפה אינה מהו ח"כ כהמה דיש כהמה מהו ח"כ דגים לאו כהמה שחטת חיותה ע"כ. וס"ל ז"ל דהא כהמה חיותה לא כל דכ"ה דהלכתא כחיותה ובעיני יפלא איך יבאו לר"י כהמה אינה דכ"ה דהא דר"ע אמר משע' שאין יכולין לחיות ופליג ב"ה עליוה דאש"פ שאין יכולין לחיות אינו מעמין עד שימותו מה מקום להסתפק שנולדו סימני טרפה אי טרפה מהו ח"כ חיה חיה דאף אם חיה חיה פשיטא דל"ל לבי"ה דלין מקבלין טומאה עד שימותו ושטת רגויה דעמיה זו אליבא דר"ע היא וכן פרי"ו ודעת הרמב"ם לר"י יבוא. ואח"כ רחמי' שמתעורר כוה"ס' בני עקב כהמות יע"ש. והתם בגמ' אמרין מאי בנייהו אמר ר"י דג מקרע איכה בנייהו ופירשו חתום' דמאי בנייהו בין ר"ע ור"ג טעמא יע"ש. אבל ח"כ ר"י דקאי אב"ה ור"ע דלבי"ה דג מקרע פ"י מפרסר אינו טעמא ולר"ע טעמא דהו לא חיי עכ"מ חוה סיוע חוה למ"ש לעיל על דברי הכ"ס: **יחור של תאנה** כו'. ז"ל הרמב"ם פ"ב מה"א"ל יחור של תאנה שנפח ומעורה בקליפה שאינו יכול לחיות ממנה כל האוכלין שבו מתמחזקין ויש בדברי ס' אם היה שאר חילין כמו דלגלו היחור שסבך או לא ע"כ. וק"ל דאש"פ ודמאי כשאני יכול לחיות מיירי דלגלו ואם כן פה זה למה לי. עוד לו ס' חילין שנפח וכו פירות הרי הן כחלושין וכן אם יבש החילין וכו פירות הרי הן כחלושין ע"כ. והסיג עליו הראב"ד וכן אם יבש החילין אי"ל אין דבר זה לא כהמה ולא בתוספתא ולא בגמרא דחולין אבל אם יבשו בו פירות כמחזור הרי הן כמחזורין אולי

תפארת יבין

דלוריתא יבנה. ומ"ש סה מהא. והוה הרי אדרבה מינו דעמי מחשב אוכל תלוג לטון טומאה. מלכות מחבו אוכל לענין שבת. דהרי תאנים שיבשו חילין. מחשבו כחולב תלוג ומקבלין טומאה. הא לענין שבת מחשבו כמחזור [כתולין קפ"ז ב']. ואח"כ אף דכהולב דג מהמים יבש בו כסלט שבת טוב. היינו ממשכין ליה כח. ומיב משום גמילת כהמה. ועכ"ל לענין קבלת טומאה אוכלין בענין ליה מחשב כחולב. וכל עוד שהוא חי לא מחשב אוכל. מדאשכחן עדיין משום כל תשקלו [שבת דף ז' ע"ב]. ואש"פ דגם האסור בחיליה לישראל. ואפילו האסור כהמה כעולה וכלתי כרה וכבר חלבו אש"פ מקבלין טומאה אוכלין [כתוספתא סוף מעלותין] אלמא אש"פ דאסור בחיליה מעמא טומאה אוכלין. הכא שאני. כיון דעבר משום כל תשקלו. גם לכעני משוקן הוא. ולא תשוב אכילה עד שימותו לגמרי. עכ"ל קשה לי מ"ש דגים מכהמה ופוק פשטן. ועדיין מתקדים דמקבלין טומאה [כריש פ' פסור והרוצח ורמב"ם פ"ב מואלוין ה"ו]. ומ"ש דג שיבש בו כסלט מכהמה שחטתה שמתפרסת. והרי עניה למיתה הן עומדין. ומ"ש זה מהו. ואח"כ לתקן דדוקא כהמה ששחטתה. שבידים הפסק חיותה כשחטתה. ע"ו האדם עלמא מכהמה ידיו אחסבה לעשות אוכל. מאש"כ ידית הדג. אש"פ לדגו בידיים הרי ע"י ידיתו לא הפסק חיותו עידי. ורק כשיבש בו כסלט. או מעמא נסק חיותו. אם כן לא שוייס אוכל עידי. והוא דמי עפי לכהמה חולה נוספת. שכל עוד שיוה בה אבר אין מקבלת טומאה אוכלין [כתולין דף ע"ה א']. ע"כ דכשחטתה כהמה עשה בה דמסקת חיותה. מאש"כ כהמה עומדת שמתה והולכת מאליה. א"כ ה"ג דג שיבש בו כסלט הוא ימות מאליו. ע"כ קשה לי אי ב"ה מתו משא בעי. א"כ מה כפי הש"ס [חולין ע"ה א'] כתר הך כוניה ה"ל. כנולדו בגד סימני טרפה. או עניל הגל או יקבחו בני מעוה אם מקבל טומאה או לא. וסלקו תיקו. וכן פסק הרמב"ם [פ"ב מואלוין] דמסקת הוה. וקשה ובי גרע טרפה דמלג על הכרים ומקסן על הנכשות. ואוכל והולך. ואפשר נמי דאי מכלדי ליה סה אשכח שחייה [כתולין דף א']. ואפילו הכי מספקין לן גביה דילמא דיו כמת ומקבל טומאה. ובי ע"מ מיסר דג שיבש בין סמירי' אשכח כויה מתעוררה וה"ל וכרע ימות. ואש"פ פשיט לן דדיו כחי ואין מקבל טומאה עד שימותו ממא. אולם ל"ג מרבוטו נותי לחמי וקמי' ז"ל היינו אמר דמשימותו דקאמרי' כ"ה אין ר"ל שימותו לגמרי. דלם כן אדקאמרי' כ"ה משימו' דהיינו להקדים זמן קבלת טומאה שלהן. א"כ ב"ה שמחזיקין זמן קבלת טומאה שלהן. הו"ל עד שימותו. ודבריהן קב"ס [פ"ב דף פ"ה ב'] אי הכי משיקסו. עד שישקו מיבשי ליה. ואינו משום דכל כהמה דש שקדים הפפל הוא להקדים הדבר. וכל כהמה עד. הוא לחחר הדבר [ועיין לעיל בפסקין סי' ל"ב]. אלא פ"כ הא דקאמרי' כ"ה משימותו. וכוונתו משיחילו למות. דהיינו משיבש בו כסלט בין סמירי. או כוונתו דשבת ה"ל. ואש"פ פליג ר"ע וקאמר משע' שאין יכול לחיות. ואש"פ מקיי שש"ס פירי מאי בנייהו. ויינו כ"כ בני' לר"ע. דכיון דכ"ס ס"ל משיבש

במשנה ומקבלה טומאה במקומו. ודוק אחר שמתקן וכו' כמתי' לקמן: ע"ה ר"ה וכו' ב"ה ע"ה פרוכולו כו' כשיש לזה קרקע כו' דלא שכיחי טוהא חס משתי' למו שאלו קרקע ומילתא דלא שכיח לא תקנו ביה רבנן כו' כה"כ פ"ג דף ס"ז: וכו' כה"כ:

וראיתי עכשיו עוד דברים ראויים להוסיף בה: ואינה מקבלת טומאה במקומו. וא"ל מה עמס נקט גבי טומאה במקומו דלון חילוק בין במקומו. בין שלא במקומו. דהא לאו מחוברת היא. ואומר רבינו חס דלא במקומו מקבלת טומאה. כיון דמטלטלים אותה ממקום למקום. ודמי לשאר כלים שבבית. וגזרו בה רבנן טומאה. דילמא אחי לחילופי. חוס' פ"ד דכ"ב דף ס"ז:

ואינה מקבלת טומאה במקומו. דהוי מחוברת שאינו מקבל טומאה: והרודה. מחלות דבש שבחובה בשבת. חייב טהא. כחולש ממקום חבור. דכתוב (שמואל א יז) ויטבול אותה בערב הדבש. וכי מה ענין יער אלל דבש אלא מה יער החולש ממנו בשבת חייב טהא. אף דבש הכרדה ממנו בשבת. חייב טהא:

מאימתי מוטמאות משום משקה. דסתמייהו לאכילה קיימי. ומואימתי מטמאין טומאת משקין להיות תהלה. משיחרר. משיבא עשן ויעשן להכריח הדבורים. לשון לחרחר ריב. שגראה כאילו רולה לחרחר ריב עם הדבורים. פ"ה אחר משיחרר. שיחמם אותם להוליא דבש אע"פ שעדיין לא ילא הדבש ל' נחר מפוח (י"ח:ו) ואית דגרסי

נחום חזימי מציאות משום משקה וכו' פ"ה עמד עתה הוי אוכל אבל משיחך הוי משקה ועיין בפי' הרמב"ם דלכתיבה לפיכך אחר פירוש פ"ה רש"כ ופ"ה ר"י ונראה דכתיבה עולים בקצת אחד ועיין דברי הרמב"ם בחיבורו פ"ה דגראה שאלו משקים עם פ"ה רש"י דפ"ה רש"י: המשנה זקוק: יב ח"ט ד"ה אר"ש בן חלפתא כו' ואע"פ דהא רבינו הקדוש להקדים אמרו הוא גדול השלום עד שמצינו ראוי להקדים. אל ריב"ל כו' למדנו מדבריו וצ"ל שכיב דברי

יבין ישראל תפארת יבין (פד) דפרוכולו אינו נכתב רק כשיש קרקע ללוה (כשביעת פ"ה מ"ו). דכשאלו לו קרקע. לא תקנו שיעול פרוכולו. דכל ענין פרוכולו תקנתא דרבנן הוא. שלא ימנעו מלהלוות זה לזה. מתשש שיפסיד חובו [כנישו ל"ו א']. והרי אינו מנעו שילום לחסם שאין לו קרקע. מדלתינו בעות חובו. והאי מדלתינו מלוי שאע"פ ילוה לו. ומילתא דלא שכיח לא עבדו רבנן תקנתא. כך פירש רש"י שם זקנו רש"י ז"ל [ג"כ ס"ז א']. וכך כתב גם הר"ה כ"א. האמס הרשב"א [שם] פ"ה מדעת עמנו. דמשום הכי אין פרוכולו נכתב רק ע"ג קרקע. משום דכל היתר פרוכולו הוא. מדכתב המלוה לכו"מ מוסרני לכס חובו. סו"ל כגבוי. ולא קרינן ביה לא יגוש. וא"כ ה"מ כשיש להלוה קרקע שלא יכול להצריחו הוה ליה שפיר כאילו כבר גבוהו ב"ד. משא"כ במטלטלין: (ה) ר"ל דוקא בצומדת במקומו שיחד לה שיעמוד שם בקביעות אינה מקבלת טומאה. בין היא בין הדבש שבחובה. ה"ל כשאינה עומדת במקומו המיוחד לה. גזרו בה רבנן טומאה. מודמי לשאר כלי בית המטלטלין. ויקילו גם בהן. ה"ל בחיך מיני דנקט תנא אפילו בשאר דוכתי דינה כקרקע. מדליכא למגזר בה מירי [כך ר"ל דעת התוספות [כ"ב ס"ז א']. אבל לרש"י שם. גם לשאר מיני דינה כשאינה עומדת במקום המיוחד לה. ורק בצומדת נקט מקומו. משום הדבש. דסד"א דגם כשעלל הכוורת עם הדבש שנתנו. או כשחילא הדבש מהכוורת לא יקבל הדבש טומאת חובלין וכמ"ד לר"ח מהשנה לאכלו קודם שיקבל טומאה [כ"ב דף פ' ע"ב]. קמ"ל במקומו דהא שלא במקומו גם הדבש מקבל טומאה אף שלא חישב עליו: (ו) חס תלש חלת דבש מחובה בשבת: (ז) דכמחוברת בקרקע דמי. וי"ל דמה"ט כ"ג כשעתיק כל הכוורת ממקומו דחייב טהא לר"א. אלא נקט רודה לרבותא. דסד"א דוקא בעוקר הכוורת דקביע. אבל הדבש סד"א מדחתי לריעותא שאינו דבוק בקרקע. וגם לא קביע שהרי לבסוף יעלנו משם. לא השוב כמחוברת קמ"ל.

מאימתי מוטמאות משום משקה וכו' פ"ה עמד עתה הוי אוכל אבל משיחך הוי משקה ועיין בפי' הרמב"ם דלכתיבה לפיכך אחר פירוש פ"ה רש"כ ופ"ה ר"י ונראה דכתיבה עולים בקצת אחד ועיין דברי הרמב"ם בחיבורו פ"ה דגראה שאלו משקים עם פ"ה רש"י דפ"ה רש"י: המשנה זקוק: יב ח"ט ד"ה אר"ש בן חלפתא כו' ואע"פ דהא רבינו הקדוש להקדים אמרו הוא גדול השלום עד שמצינו ראוי להקדים. אל ריב"ל כו' למדנו מדבריו וצ"ל שכיב דברי

משנה אחרונה ואינה מקבלת טומאה במקומו. וכתבו החוס' ה"ל דנקט גבי טומאה במקומו משום דלא במקומו גזרו דאחי לחילופי בשאר כלים ע"כ. ולמאי דפי' לעיל דכונה מתי' בדבש עמנו מירי שהוא הוי כמחובר לר"א. יוחא כשיטות דהא דחשיב ליה כמחובר היינו משום שהוא מקום גידולו ודמי לנרור שעלו בו עשבים החולש ממנו בשבת חייב כדלמא כמס' שבת דף פ"ה והיינו דקדמי במקומו דשכיח שחסי רדה אינו פעם אחת מכורתו והחזירו לחובו שוב אינו חשוב כמחובר אלא כשאר חסן המונה בכלי. אבל במקומו מקום גידולו חשיב כמחובר. והא דחתי לה גבי טומאה ה"ה לשאר מיני דחשיב אלא משום דשכיח לן בכל דוכתיא הדבש מקבל טומאה והוא א' משבטא משקין הלכך הבא דאמר אינו מקבל טומאה הו"ה ואלו במקומו. חתמה ה"ה כולה מתי' בדבש עמנו איירי אמאי הני לה כולה בשלן נקב' לון כותבין עליה פרוכולו אינה מקבלת וכו' היינו משום דלפי האמת בתרתייהו פליגי בכורת עממה כשיחא מחוברת וכדבש אפילו אינה מחוברת ושיך לשון נקבא משום הכוורת וכלל"ה אשכחן במס' כלים חוס' א"לואת הכית עמא ותלמי' עממה והכוונה על מה שכתובין: י"א חלות דבש. כפ"ה דכ"ב מפרש הר"ב דבש המעורב עם השעור קרוי הלוח: מאימתי מוטמאות משום משקה. דשיקרו אוכל הוי כדאשכחן בקרא גבי שמתן וילך הלך. ואכול. מהחולל ילא מאלל וכמילא אוכל דבש הרבות לא טוב אלא דמהלכה למשה מסיני גמרינן דהוי משקה משבטא משקין כפ"ה דמכשירין: משום משקה. פ"ה הרב להיות תהלה. וה"ה לעמא כלים ולעמא כפ"ה וש"ל הכשר: בש"א משיחרר. משמע דכ"ג לחומר' דקודם הריסוק הוא מחרקר. ולפי מ"ה הכי רפ"ג דטריהו דאכול משקה פריה טומאתו כששתנה וא"כ איכא נמי קולא לכ"ג החס שנימוח לגמרי וששתנה גופו. והכא אפילו לא נימוח אלא כשתנה: ובה"א משיחך. ונראה דכ"ג דמי להו לאכולין דאיכא דבשו מחשבה כדלמירי' לעיל כפרקין ומתשבתו משוי ליה אוכל וה"ה משיחרר דגלי דעתי' למיפדיה משקה משבטא משוי ליה משקה והיינו דיש גורסין משיחרר. וז"ה סב"י דלא דמי דהתם משום דלא חוו לאכילה והו"ה ליה. אבל הכא חזינן

גופנית וביאר שם שזה ענין משה ואליהו שהיו ארבעים יום בלא מאכל וכו' יתכן דכשם שאמרו בנהגה מן ההקדש בעבירה מוסף מומם כ"ש שהנהגה בקדושה לשם שמים לא יבגר גמולתו לו בשכרו מומם וכשתוסף מומם על רמ"ה עולה מספר ש"י כי רמ"ה הם ד' פעמים ס"ב וההומם ג"כ ס"ב הרי ש"י אח"כ מלאתי קרוב לזה בספר יערת דבש הגדול מהר"י מפראג. ועדיין לרוב להבין מהו ענין ש"י עולמות הלו אם הוא שבר תורה ומצוות שזולתן האדוקים בעולם הנשמות. לא שיהיו זה לכל לדיק ונדיק בנהגה ים שמרובין בחורה ובמלות וים שאינם מרובין כ"כ ואמרו' לפום לערא אנרא. אבל יתכן שהסבר הזה אינו בעולם הנשמות אלא בעולם שאחר תחיית המתים ליתום המשיח שאמרו מתים לו דאלו בעולם הנשמות לשון פירוש להגיה' אינו מושב שהרי זה נוהג בכל יום ובכל שעה רבים שמו וה"ל למימר הקב"ה מנחיל. אבל בעולם התחייה הוא מדבר והשכר הזה הוא זיעת האלהות והשגת סודות התורה ופטרותיה ועממי המלות והחוקים והשכר הזה הוא יקר מכל התענוגים כענין טובים דודיק מיון. וכל ענין זה הוא שלש מאות ועשר כ"ד שלש מאות הוא כלל כל התורה שהם שלש מאות אם להקראם הם למשנה הם לגמרא וענסייהם הם עשר. אסור ומותר. טמא וטהור. כשר ופסול. חייב ופטור. וחיוב ופטור מתחלק לשני ענינים ים חיוב ופטור בממון. וים במצוות חייב בתפילין ובמזוזה ובסוכה או פי"ד הרי עשה. והסודות של התורה קרוין עולמות כלומר הנשלות מות ונסחרות. וקבע התנא מאמר זה בסוף המשנה כי שלש מאות עשר הם דמוין תמלת ש"מ"ע והוי התחייה ממין הפתיה מאומתי קרוין

גבר. ישראל בזמן הזה. כנקבה הירשת עיבור נכסים בלבד. שהאומות ע' הם. וירשו רק ז'. אבל לעתיד ירשו כולם. ולעומת זה יאמר בכלן ג"כ מספר ים. שהרי כשנחלו הארץ כבשו ל"א מלכים. ואם לעתיד יבכשו במספר י' פעמים ל"א. יהיו במספר ים. ועתה מדוקדק אומרנו להגהיל. דהא קשיא נחלה מלי עבדותה. דבשכר מיירי. וזו אינה נחלה. אבל לי מיירי בכבוש ארצות. הוי נחלה. שכן היא ירושה מאבותינו ועל זו נאמר נחלה בלי מלרים. (שבת קיח) על שם ופרתה ימה וקדמה וגו'. ולדעת ים עוד מרמזי התורה במספר ים. ויודוקדק בזה לשון עולמות. לפי שיש בו ד' פעמים עשרה. אבל השלשה מהם עלו כללותם למספר גדול עד למאה. שכן כללותם הראשונות. והם עולמות. אם מלשון העלם. אם מלשון עולמות. כי מפני שהם עולם הפירוד ממש. לא נזכר כללות בהם כלל. הרחמן הוא ינחילנו. ויזכנו ללחך בעפר רגלי אוהביו. נוהלי ים :

ואוצרותיהם אמלא. בעולם הזה. כ"פ הר"ב במשנה י"ט פ"ה דלכות: **אמר** ר"ש בן חלפתא לא מלא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. שא"ה עו וגו'. וענין עו. מורה על חזק. ומסיים יברך את עמו בשלום. וסיפא פירושא דרישא. ור"ה ליתן לעמו. ומה עשה ברכם בשלום. שזהו חזק. ומבואר הוא בעלמו שכל הברכות שבטולם אינן מתקיימין אם אין שלום. ובמדרש רבה סוף פרשת שופטים איתא בזה הלשון. כלי שהוא מחזיק את כל הברכות לברכין בו כו'. ומאמר הזה ראוי להיות בחחימת המשנה. כי ה' עו לעמו יתן. על שפת מתן תורה היא נאמר. כמו שדרשו ז"ל מקרא דלעיל מיניה. ה' למבול יסב. (זבחים קטז) שנתקבצו כל הגוים אלל בלעם וכו' ומכיון

מלאכת שלמה

הנחמתי אמנם בזאת כאשר אין ערך בין שיש לו תכלית לאין לו תכלית כך אין ערך בין אלו התענוגים שאכלנו לאותו התענוג וכבר בארנו בפ"ז י"ז במסכת סנהדרין עכ"ל ז"ל :

יג אר"ש בו חלפתא וכו' בסמ"ק סימן ת' כתוב וגדול השלום שהרי בזה ה"ב"ה כלי לברך את ישראל ולא מלא כלי טוב מחזיק כל הברכות.

יבין

הסם על הין [כבוד ד"ר א'] עיקר הקידוש דאורייתא [כפסחים ק"ו א'] רק חכמים תקנו ישעיה המצוה באופן נאות. וכן בכל המצוות. וסבלה. י"א שהוא דאורייתא [רמב"ם פ"ט משבת]. ואפילו למ"ד דרבנן. הוא ג"כ רק לכבוד השבת שהוא דאורייתא. ועלית לולב בגטילין שבעה. הוא רק זכר למקדש שהיה דאורייתא. וי עמי דגיפין כן מדכתיב ליון הוא דורש אין לה. מכאן דכשי דרישה [סוכה מ"א א']. והוא דכתי קבלה דכדאורייתא דמי [ריב"ז ב"י א"ח ס"ו תה"ד]. וא"כ אין למצוה בכלל ז' מצוות דרבנן. ומאלי עטתא מני אין למצוה בכלל מצוה דרבנן כוס הכישי. ומשי. ומשי. ועשירי שבר מכרו בקבלה [בר"ה י"ח ב']. וב"כ אין לנו למצוה בכלל דרבנן כל האדרים שבו כמו רטו. ורק אלו הן מצוה שאינן כל עיקרן דרבנן]. נמלא שכל המצוות דאורייתא ודרבנן הם יחד תר"ך. והם כתר תורה. אמנם מדכתיב מני הקדמי ואשלים. רק חלי השכר. דהיינו כמנין ש"י. עד כאן חזקן דברי קדשו של עטרת ראשי זקוק"ל בזהו ספספה מועטת : (זה) ומללא מפרש בקרא איוזה ים ויחולס. להכי מפרש התנא דהכי קאמר קרא. ה"א ש' עלמו תהיה להם לנחלה. דהיינו ש"י עולמות : (זה) כ"ל דלהכי מיתני נמי סיפא. קרא. שלא יאמר אדם. הרי אין התורה נקיימת. אלא אח"כ ממיית עלמו עליה יום וליילה [בבב"ב ס"ג ב']. ורק במי שמשים את עלמו אכזרי כעורב ללרכי בניו ובני ביתו כהאי דהוה אמר לאתתיה ששאלה ממנו פרנסתו ולדיו כשהלך לבית המדרש. והשיב לה. איכא קרמי בצומא. מלאכתן אימתי ע"א]. ואם יהיה כל עסק ישראל בחורה. מלאכתן אימתי כעשית. ואח"ל אין הכי נמי. לא ישיגוהו על אלה. הרי דאגות אלה ויטרודוהו בשעה שעוסק בחורה. והקול קול ועקב אם אין קמח אין תורה. וגם בקיום מצוות התורה וצדקותיה אלה. דג' דברים מעצירין לאדם על דעתו ודעת קונו [עטוינו דף י"ג ע"ב]. להכי על זה משיב התנא. הרי הכבוד כבר מירק קושייתך. דמ"ק קרא. להנחיל אוהבי ים. ר"ל אם תהיה עסקן בחורה לשמה. להיות בכלל אוהבי ד'. או הקב"ה יתן לך ש"י עולמות שבעה"ב שצדוק לך כנחלה הבאה לאדם ממקום אחר. וכקדן קיימת לעולם הבא. ששם תהיה הנשמה כבת יורשת למעשה

תפארת ישראל

הגוף בעמלו בחורה. אבל יבטיח לך האב הנאמן שגם אולרותיהם בלחם. של אוהבי. שמתקנו ע"י עסק בחורתי. גם הם אמלא חני [בבב"ב י"א ב']. מיתו כך מיתורא הכא בחר כך דלעיל. דמאמרינו לעיל דהעוסק בחורה אכול פירותיה בעולם הזה דיופתי. והקרן קיימת לעולם הבא עד אין סוף. לא תקפסא הרי הרבס עשו כן ולא הועילו. ובקושיית הש"ס [בבב"ב ס"ג] להכי מסיים נמי במאמר ר' שמעון בן חלפתא לא מלא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. ואם כן זה שלל מלא בכל עמלו בחורה. ברכה צביתו מולא הוה לו כלי השלום צביתו. ולהחזיק לו בם ברכת ד' היא תעשיר. מללא דקדק צחיובו לאדם. והוה לו קטעס עם חצירו ובני ביתו. מללא מילא חויביו להם כראוי. והרי השלום והברכה הא ביהא תליא. וכדאמרינן [ב"מ דף י"ט ע"א] כד שלימה שערי מלכא. רמי ואיל תיגרא צביתו. ואם כן כל אחד אחד סימן לחצירו. אבל כשישראל שרויים בשלום יחד ובאחדות. הרי אז חף כשלין עושין ראונו של מקום ח"ו. גדול כח השלום להריק עליהם ברכות וטובות צמדה עופסה. ואפילו כשעובדין ע"ז. ובת"ש צב"ר [פ"ג] על הפסוק חבור ענבים אפרים הנח לו. דר"ל גם הם אפרים מחובר וארוק עם ענבים. יענה ויאמר האב הרחמן למת"ד הנח לו. ואעלים עיני מחטאיו ולהענישו אבל חלק לבס. אם לבס חלק זה מזה. שמהסרים חייב שחיבין זה לזה. אז עתה יאשמו. וכן אמרינן נמי בירושלמי [פ"א ד"ל ע"א] אחאב לא הניח הר וגבעה בארץ ישראל שלא העמיד עליו ע"ז. ואע"כ הוי ויולחין למלחמה ויולחין. והוא צעבור שהיה שלום צביתן. שהרי עובדיה עמן כמה ממות נביאים. ואפילו הכי כשעמד אליהו בחר הכרמל והכריז בקול גדול לפני המלך. חני ויחרתו נביא לד'. לא היה אחד מהקבל הגדול ששלטו לומר שקר אתה אומר. ואם כן אם כך לעיברי ראונו. לעושי ראונו על אחת כמה וכמה. דכל שכן וקל וחומר בן בנו של קל וחומר. כשישראל

אוהבי ים. יש בגימטריא הכי הוי. שלש מאות ועשר. כטומר שההגלה וקורת רוח שיש לכל לדיק ולדיק בעולם הבא. הוא שלש מאות ועשר פעמים. כנגד כל העולם הזה. שאין העולם הזה כולו. אלא חלק משלש מאות ועשר. ממה שיש לכל לדיק ולדיק נזלה לעולם הבא :

עולמותיה). שנא' (משלי ח) להנחיל אוהבי ים ואוצרותיהם אמלא יו'. אמר רבי שמעון בן חלפתא יו' לא מצא הקדוש ב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל

ולדעת ים עוד מרמזי התורה במספר ים. ויודוקדק בזה לשון עולמות. נחלה בלי מלרים. (שבת קיח) על שם ופרתה ימה וקדמה וגו'. ולדעת ים עוד מרמזי התורה במספר ים. ויודוקדק בזה לשון עולמות. לפי שיש בו ד' פעמים עשרה. אבל השלשה מהם עלו כללותם למספר גדול עד למאה. שכן כללותם הראשונות. והם עולמות. אם מלשון העלם. אם מלשון עולמות. כי מפני שהם עולם הפירוד ממש. לא נזכר כללות בהם כלל. הרחמן הוא ינחילנו. ויזכנו ללחך בעפר רגלי אוהביו. נוהלי ים :

ואוצרותיהם אמלא. בעולם הזה. כ"פ הר"ב במשנה י"ט פ"ה דלכות: **אמר** ר"ש בן חלפתא לא מלא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. שא"ה עו וגו'. וענין עו. מורה על חזק. ומסיים יברך את עמו בשלום. וסיפא פירושא דרישא. ור"ה ליתן לעמו. ומה עשה ברכם בשלום. שזהו חזק. ומבואר הוא בעלמו שכל הברכות שבטולם אינן מתקיימין אם אין שלום. ובמדרש רבה סוף פרשת שופטים איתא בזה הלשון. כלי שהוא מחזיק את כל הברכות לברכין בו כו'. ומאמר הזה ראוי להיות בחחימת המשנה. כי ה' עו לעמו יתן. על שפת מתן תורה היא נאמר. כמו שדרשו ז"ל מקרא דלעיל מיניה. ה' למבול יסב. (זבחים קטז) שנתקבצו כל הגוים אלל בלעם וכו' ומכיון

עוקצים יש צריכים פרק ג

תוספות יום טוב קפז

תוספות חדשים

יב [במשנה] אלא
השלוש ק"י. יש
לומר דיוצרו על פי מה
שאמרו לאין ברכה מזה
אלא בדבר הכאוי בעין
ולכך קאמר אין כלי מחזיק
ברכה דכיון שהוא כלי פי
כדבר הנמדד ואין בו ברכה.
אבל בבורה אינו כן דמלא
מחזיק ריקן אינו מחזיק
ה"כ לא כיון דכר הנמדד
ובל של תורה נקרא שום
גם ה"ח מרבים שלום.
[כן נראה למנוס]:

משנה אחרונה

את שמ"ע ולפי משנת
ק"ט הוא היחיד ויטור
כל התורה. ור"ת של
שמ"ע למפרע הוא של
מלכות שמים רמזה
התנא בתחלת המשנה
ובסופה. ה' עין כו'
יש לפרש הא דמחזיק
עין בשלום וכו' מה
שאמרו חז"ל לשה עין
הן ישראל באומות וכו'
ולכאורה אינו מוכן דהא
אמרו שלשה סימנים יש
באומה זו ברכה וכו'
והבבא הוא הפך
הענין. אבל הענין
הוא כן שהיה אמת.
הא נמ"ל דשמאי והא
במילי דלמלא שלענין
האומה וקיום התורה
הם עוים וחזקים
ועומדים נגד המסיתים
והמדיחים כענין שאמרו
היו עו כנמר לעשות
לאין אביך שבשמים
ואף נהרגים ונשחטים
וללכיים ועומדים
באומותם כד איתא
במדרש שאומרים או
יבדלו או לכוז. ובמילי
דלמלא שבין אדם
לקבירו הם כיישנים.
ולדעתו הוא שאמר
שלמה בהחמתו עו
והדר לבושה ותשחק
וגו'. שבדרך שאלה
שיאל עו והדר לבושה
האיך אפשר שיתחברו
שתי המדות יחד עו
היינו עויות וחזק ג"כ
לבושה הלא העויות
והבבא הם שני הכינים
אלא הענין הוא ותשחק
ליום אחרון שהעויות
הוא ליהרג על קדושת
עמו והחמיה אינה
בעיניו לכלום והיינו
ותשחק ליום אחרון.

ומכיון שכשתן להם העוה היא התורה. ברכם ג"כ בשלום. נדע מזה שזאת התורה היא גורמת ברכת השלום. ועל כן
נבוב לבב ילבב ויחזור עליה לא יניחה אחר שנמרה. גם בא להמתיק ולעורר הלבבות. שאע"פ שהמשניות מלאים
ממחלוקת שהיה בין החכמים. ופן יעלה על הלב הנמרה. כי מחלוקתיהם הייתה מריבה ומלה. אמר כי לא כן הוא.
שעוה התורה כלי מלא ברכת ה'. הוא השלום אין בה שמץ ריב. וחלוק לבבות. וכמאמרם בפסוק כי ידברו את אויביים (תהלים קצ"ז)

יראים כאויבים. ונעשים אויבים.
לישראל אלא השלום שנאמר (תהלים כ"ט) ה' עוז לעמו יתן י"ח. (קדושין לו) ובודאי שכן הוא למימינו'
ה' יברך את עמו בשלום:
נשלמה מסכת עוקצים

שהיא בשלום. כמו שדרו אנשי כנסת הגדולה בתפלה. ועל כן כמו שהעבודה היא התפלה נחמתה בשלום. כך התורה ראויה
שהיא חתימתה בשלום. וכן בתורה כשזה הקב"ה לברך את עמו ישראל ע"י כהנים. חתם ברכהם בשלום. והנה תמלא
שהחתימה היא מעין הפתיחה. דפתח ודרש מלומדי קורין את שמע בערבית. משעה שהכהנים נכנסין לאכול בהרומתן.
והם המזכירים את עמו ישראל בשלום. והרי כבר כתב הר"ב שם דלא תני לה אלא חגב אורחא ולא לגופה. אלא נתכוון
התנא שהיו הפתיחה והחתימה שוין לטובה. ולברכה. עוד ראה כי הייתה גם כן התחלה באות מ"ס. וכן החתימה באות

מלאכת שלמה

הברכות אלא שלום שנאמר ה' עוז לעמו יתן וגומר ע"כ וכן במדרש רבה
סוף פרשת שופטים: ומ"מ אר"ש בן הלפתא אין כלי שהוא מחזיק ברכה
אלא שלום שנאמר וכו': ושבעתי שאין זה מנוסח המשנה ומלאתי
בירושלמי פ' ה' קורא עלה ה'. ולפי דעתם התחיל פרק זה האחרון

וסליקא לה מסכת עוקצים בעה"י המבלה הקוצים אשר
לקמציים אבי"ר:
נשלם סדר פהרות בעזרת האל היוצר השכים וגם מאורות בערב שבת בראשית מאירה כעששית: הדרן עלך לקוש באור
שייתא סדרי משנה בעזרת אל שוכן מעינה פה חכרונה בשנת כי בשמחה תצאו ובשלום הובלון (שפ"ד) אבי"ר:
ותכון כל מלאכת שלמה בעזרת מלך שהשלום שלו ושלום בעולמו יתרוםם שמו לעדי עד אמן וכן יהו רצון:

יבין תפארת ישראל

דחינו התורה והשלום. שני שדים המה לנו. ביוניה נלון על
צרכי התורה ומשמיהן יניק זבת חלב ודבש גם בשלום הזה
במדינת לנו בקריאת שמע. ולא יעשה ה"ו תורתו פלסתר.
ועשה אחינו. לא ברכב ולא בשוסים. נהנו נעבור הלואים לפני
ד' במלחמה על שדי תרומות תורתו הקדושה. ובמלחמת תנופה
אנחנו נלחמים עם תאוות הארציות המאוששות. ואז חלנו
שנויים בראשיתנו גם במלחמת לרכט. כי לד' המלחמה. וד'
אנחנו. ובשם א"י"ו נדגול. על כן לא נירא בהמיר ארץ. כי
הנה הארון ד' הדון כל הארץ בראשיתו. ואנחנו חלולי לבא
הכרתו והפלתו אחינו חרב העומדים בצית ד' בלילות עמל מינו
לנו על שדה המערכה בחלקת שדה תורתו הקדושה. ד' אבינו
והיא אמתו. היא היתה ויהי לנו לעד חס כל חי. להניק
צניה יומר מניס שהעול רולה לינק בלרכטו בשולם הזה. ואלהו
אחזת נחלתנו מעצר לים החיים. שם קרננו תרום בכבוד.
ולד' אנו מלפנים כי לא עזבנו ולא יעזבו. יתן פרס לחילו
מבית המלך. כמלך המלך חכסגיה לעבדיו. כן משולקן גבוה
קזינין. ואכלו לחם חוקם. כי עזום עושה דברו. והקב"ה
צרוז רחמיו וחסדיו. יפרום עלינו סוכת שלומו. ויזכנו אותנו
ואת זרענו וזרע זרענו לעבדו שכם אחד מתוך הרחבה.
כס יחל ישראל [לפ"ק] אל ד'. ואני תפלתו לך ד' עת רצון.
ברוך אתה ד' פוקח עורים. למדני חוקיך. שאותך לבדך ציראש
נעבוד. ברוך אל ההודלות ורוכ ההודלות. ברוך ד' אלסי
ישראל אבינו מעולם ועד עולם אמן ואמן:

והוא שאמר הכתוב גם כאן ה' עוז לעמו יתן שנתן להם מדה עזות להעני נגד כל המסיתים והמדיחים ושמה חומר א"כ לא תהא להם תקומה ה"ו שהיו נהרגין אבל ה'
שומר מכל רע ומזכרם בשלום. וקבע ג"כ מאמר זה בהחמית המשנה שמדבר מענין האמונה והוא מעין הפתיחה שמע ישראל הוא עיקר האמונה ברוך ה' לעולם:

הלכתא גבירתא והוא כללא דפרק ג

משנה א ד' מיני מאכלים יש. וכל א' חלוק בדינו. ומאלו הד' ישנם ב' שאי
אפשר שיהיו אב הטומאה. וב' דנשארין שאפשר שיהיו אב הטומאה.
(א) כל איכל שאי אפשר שיהיה אב הטומאה. וגם הוא מיוחד לאכילה. אפילו שרי

יב [תי"ש ד"ה] אמר
 כ"ש בן חלפתא וכו'
 וכן מסתו רבנו ע"ה היה
 עוד מ' יום אלהיים בבר
 כל זה ל' יום דבריו ביון
 שהם עדיף מניח אל מה
 דאיתא במ"ר סדר נא
 פ' י"ג. והענין נס"ד
 בחיובי יש סדר למטה
 ריש גס' טהרות בחיוב
 ע"ש: בס"ד ובמדרש
 ויבין אמרין גדול כהיום
 כו' וכן איתא במסכת
 דרך ארץ וז"ל פ' השלום:

מ"ס. כנגד מ' יום לוחות ראשונות. ומ' יום לוחות שניות. כי כל המשניות והיא חורה שבע"פ. כולם מרועה א' נתנו. ולמשה מסיני נאמרו. ואחרי החזה כי מספר ראשי חיבות שאר הסדרים מלבד הראשון. עולים ג"כ במספר מ'. וכן מרע"ה היה עוד מ' יום אלהיים בזה. זה נ"ל. והנה אע"פ שר"ש בן חלפתא היה זקן בימי רבי כנראה מתוך דבריו שהשיב לרבי. סלעים נעשו גבוהים. בפס"ג דשבת דף ק"ב. ואילו ריב"ל לא חשבוהו בגמרא אלא כאמורא. דפס"ג דמסכת נדה דף י"ח מתניתא קאמרי שמעתתא לא קאמרי. וקאמר שמעתתא על מימרא דאמר ריב"ל. וכן פירש"י שמעתתא ריב"ל אמורא היה ע"כ. וכן הוא עוד בפרק מרובה ריש דף פ"ב. (ומ"מ בימי רבי היה. שהיה גדול מרבן יוחנן) ואע"פ כן ראה רבינו הקדוש לאקדים מאמרו של ריב"ל. למאמרו של רשב"ט כדי שיהא החתימה בשלום. ובמדרש רבנן אמרין גדול השלום. שכשמלך המשיח יבא. אינו פותח אלא בשלום. שנאמר (ישעיה נ"ב) מה נאחו על ההרים רגלי מוצק משמיט שלום: סליקא לה מסכת עוקצים וכולהו מסבייתו דטהרות

מה מתוך לחבי מדבש יערות. שובייתו להשלים גם סדר טהרות.
 וכן המיבו ימיכם זקנים עם נערים. בתוספות יום טוב על הישיבה סדרים.
 הדרן עלך שתא סדרי משנה

מלאכת שלמה

שיר המעלות לשלמה. שזיכהו האל אדונימו. להתחיל הספר גם להשלימו. ותכון כל מלאכת שלמה.
 יצא לא אל אשר ברא עולמו. בדבר סימו. וברוח פיו כל צבאימו.
 נתן כי כח וחיל לעמוק פעם ושמים ושמש בדתיומו. עד תומו וסימו.
 כאשר יחרוש החרוש חלמו של שרהו ושל כרמו.
 ידוע ידעתי כי כל המוסף בשבחו ח"ו פוגמו. לכן אשית מעצור לרחוי
 לפי מחסומו.
 שפתי ולשוני הן יספרו מתהלות ויצרמו עושמו. יביעו אומר יהו דעת
 על כל הטובה אשר גמלמו.
 לו לבדו על שלמה עבד מעבדי עבדיו חובה לרוממו. כי גבר עליו חסדו
 למען שמו ולמען קרושתמו.
 מעוררו עד הלום אוכל לחמו ומימו ונועמי מטעמו. ועיניו אליו תלויות
 יותר מבן על אביו ואמו.
 המלך שהשלום שלו יגדיל שלותו וירבה שלומו. וגם עד זקנה ושיבה
 עמלו ממלאי מקומו יחמו. ועיניו תחזיקנה אותו. בעבודת עול
 פקודי מלכמו. ויתברך ויתעלה שמו.
 בא לעת זקנתו באש ובמעמקי מים לילו ויומו. בפמירת בנימו גדולימו
 עם קטנימו. מקוה רחמי שמים בשבתו ובכלתו בשכבו ובקומו.
 נעלה עד מאד מרוב הכירו פחיתות ערכו וגדול מומו. עד שהוא קנתה
 לבת איש ואיש ארון לעצמו.
 רבות רעות וצרות שבעה לה כפשומו. עד הלום מנעורמו בעונותיומו.
 כי יוכת נער שמץ את אורחמו ושבילמו. אם לא בעמלו בחורת קנמו
 ו בוראמו.

הלכות גבירתא כללא דפרק ג

אדם במקום הזה. וכגון שחתך בשר משום כעל חי בעורו חי. שנה
 אינו זכיל משום אדם. או אפי' מעוף שמת מעצמו. או שהרגו כעצמו שלא
 על מנת לאכלו. אבל הוא בכפר ששם אין אוכלין עוף שמת. או שומן אפי'
 מבהמה טהורה שחוטפה. אבל הוא בכפרים ששם אין אוכלין אותו. וכן כל ירקות
 השרה שגדלן בלי זריעה חוץ משמרקעין ופטריות. כל אלו צריכין הכשר. מראין
 בהן טומאה חמורה. אבל צריכין מחשבה מראין אוכלין אותן במקום זה:
משנה ג שוב יש דברים שאפשר שיתבטאו בשאר אה"ט (ג) דבר שאפשר שיתבטא
 כאב הטומאה ולא הוה למאכל אדם במקום הזה. כגון בשר בהמה שמתה
 שמתה מעצמה או שנתרגה כעס שלא לאכלה. ואפי' היא בשווקים שיש רבוי
 אוכלין. לא אכלו לה שם. או בשר עוף טהור שמת או נהרג אבל הוא בכפר דשם
 אין אוכלין שום עוף שנתנבל. לכולן צריך מחשבה. מראין אוכלין אותו כאן. אבל
 א"צ הכשר. מראשית שיטמאו כאשר אב הטומאה. ולפיכך א"צ לא הכשר מים
 ולא נגיעת בטומאה אלא אפי' כשצריך פחות מכזית ממנו. שחייב עליו לאכלו.
 והדביקו לשאר אוכל טמא. שהן יהי כביצה. הרי הוא מטמא לאוכלין אחרים:
 (ד) דבר שאפשר שיתבטא כאב הטומאה. הוה למאכל אדם במקום זה. כגון בשר
 בהמה טהורה שמתה או נהרגה שלא לאכלה. ואפי' הוא בכפר. או בשר מנבילת
 עוף טהור. והוא בשווקים. או שומן בשווקים. דבין של טהורה שחוטפה. או אפי'
 על טמאה שמתה. אכלו ליה בשווקים. א"צ מחשבה. דהא אכלו ליה במקום
 זה. וא"צ הכשר מים ונגיעת בטומאה. דהרי הן עצמן אה"ט. ורק חלב מבהמה
 טהורה שחוטפה צריך שיגע בשרץ קודם שיטמא אחרים. אבל אין צריך הכשר מים
 מראשית הכשר. כשיטמא כביצה ממה דם (כפ"ה הירושין מ"ה):
משנה ד השבת משלשל כל טעמו בתבשיל. אע"פ שחושב עליו לאכלו. בשל
 דעת האוכלו. ואינו מקבל טומאה: וגם אם הוא תרומה מותר לזר.
 עליו הגדלן מוריו או מעדל או מלוג חושה. יש בני אדם שאין אוכלין אותן
 כלל. לפיכך דוקא. בשחמתיקן במעשה. גלי דעתיה לשווין אוכל ומקבלין
 מימאה:
משנה ה הקושט והתמס. שהן שרישים מכושמין. או בשמים הגדלן באילנות
 למעלה מהקרקע. כגון תיאה וחלתית. שכולן לא חייבין בעין. ורק
 לדיח ניתנין בתבשיל. או מלפנין עגם לדיח אינו. אלא לפעם בתבשיל. או חלת